

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Jan Kolář

Mezinárodní kupní smlouva

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 31.3.2015

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Jan Kolář

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval paní prof. JUDr. Monika Pauknerové, CSc., DSc. za vedení mé diplomové práce. Její podpora, rady a rozsáhlé odborné znalosti byly při psaní mé práce neocenitelné pomocí a zásadní měrou mi pomohly tuto práci úspěšně dokončit.

Obsah

Obsah	3
Úvod	5
1. Mezinárodní kupní smlouva a její úprava ve Vídeňské úmluvě	6
2. Právní následky porušení mezinárodní kupní smlouvy	8
2.1. Obecný úvod do problematiky	8
2.2. Úprava ve Vídeňské úmluvě	10
2.3. Dispozitivní úprava dohodou smluvních stran nebo obchodními zvyklostmi	12
3. Podstatné porušení smlouvy	15
4. Práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy	20
4.1. Právo na plnění	21
4.1.1. Porušení kupní smlouvy prodávajícím	21
4.1.2. Porušení kupní smlouvy kupujícím	25
4.2. Právo na druhé plnění	26
4.2.1. Právo na odstranění vad plnění	26
4.2.2. Právo na dodatečné plnění	27
4.3. Právo na odstoupení od smlouvy	31
4.3.1. V případě porušení kupní smlouvy prodávajícím	32
4.3.2. V případě porušení kupní smlouvy kupujícím	34
4.4. Právo na snížení kupní ceny	36
4.5. Právo na specifikaci zboží prodávajícím	38
5. Právo na náhradu škody	42
5.1. Předpoklady vzniku práva na náhradu škody	42
5.2. Rozsah náhrady škody	43
5.3. Omezení výše náhrady škody	44
5.3.1. Příčinná souvislost	44
5.3.2. Předvídatelnost	45
5.3.3. Povinnost ke zmírnění škody	46
6. Výjimky z odpovědnosti za škodu	47
6.1. Obecné liberační ustanovení	47
6.1.1. Obecné podmínky dovolání se článku 79 Vídeňské úmluvy	48
6.1.2. Povinnost oznámit vznik překážky	51

6.1.3. Omezení trvání vyloučení odpovědnosti za škodu	51
6.1.4. Omezení odpovědnosti za škodu při použití třetí strany.....	52
6.1.5. Vztah k ostatním právům z porušení kupní smlouvy	53
6.2. Podstatná změna okolností.....	53
6.3. Zákaz zneužití práva	55
Závěr	57
Seznam zkratk	61
Použitá literatura a judikatura.....	62
Resumé	70
Abstract.....	71
Klíčová slova / Keywords	72

Úvod

S rozvojem dnešního globalizovaného světa, ve kterém se stále více stírají národní hranice a bariéry mezi jednotlivými státy a společenstvími, zažívá mezinárodní obchod období nebývalého rozkvětu a prosperity. Směna statků je totiž již odedávna jedním z hlavních faktorů, které přispívají k rozvoji společnosti, a není proto divu, že se stále více uplatňuje i mezi obchodníky z různých států světa.

S rozmachem mezinárodního obchodu však přicházejí i nové obtíže a výzvy pro celou právní obec. Je totiž nutné upravit a regulovat vztahy mezi příslušníky různých národů tak, aby jejich očekávání, se kterými vstupují do obchodních transakcí, byla naplněna a jejich oprávněné zájmy chráněny.

Tato situace tak ještě více vyzdvihuje potřebu kvalitní hmotněprávní úpravy mezinárodní kupní smlouvy a zejména následků porušení mezinárodní kupní smlouvy. Jedině kvalitní a předvídatelný systém práv z porušení kupní smlouvy totiž umožňuje smluvním stranám ještě před vstupem do smluvního vztahu zhodnotit jeho rizikovost a učinit tak kvalifikované rozhodnutí.

Tato diplomová práce si klade za cíl seznámit jejího čtenáře s problematikou práv z porušení mezinárodní kupní smlouvy, uzavřené za užití Vídeňské úmluvy jakožto rozhodného hmotného práva. Se zvláštním důrazem je v této práci zpracováno právo na náhradu škody, které je v rámci Vídeňské úmluvy univerzálním právem z porušení mezinárodní kupní smlouvy.

Hmotněprávní úprava Vídeňské úmluvy je zvolena z toho důvodu, že se jedná o jednu z nejúspěšnějších a nejrozšířenějších právních úprav v oblasti mezinárodního obchodu. Důvodem je zejména vyváženost a nestrannost Vídeňské úmluvy a také to, že v současné době byla ratifikována již 83 zeměmi světa, jejichž obchodní styky tvoří významnou část z celkového objemu mezinárodního obchodu.

Tato diplomová práce je členěna do šesti kapitol, úvodu a závěru práce. Kapitoly jsou dále pro lepší přehlednost členěny do dvou nižších úrovní. V úvodní kapitole je čtenář seznámen s pojmem mezinárodní kupní smlouvy a s kolizní úpravou vedoucí k aplikaci Vídeňské úmluvy jako rozhodného hmotného práva.

Následující kapitoly se již zabývají samotným tématem této diplomové práce a jsou v nich rozebrána jednotlivá práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy. Jelikož

náhrada škody je v rámci Vídeňské úmluvy univerzálním právem z porušení mezinárodní kupní smlouvy, jsou mu v rámci této diplomové práce věnovány dvě samostatné kapitoly.

Tato diplomová práce si klade za cíl předložit svému čtenáři ucelený výklad práv z porušení mezinárodní kupní smlouvy podřízené úpravě Vídeňské úmluvy jako rozhodného hmotného práva. Ze své podstaty je tato diplomová práce zpracována za použití vědeckých metod analytických a deskriptivních. Tato diplomová práce však nezůstává u prostého popisu a snaží se svého čtenáře upozorňovat na klíčové a problematické aspekty a ustanovení Vídeňské úmluvy.

1. Mezinárodní kupní smlouva a její úprava ve Vídeňské úmluvě

Kupní smlouva patří mezi jeden ze stěžejních smluvních typů, který nacházíme v právních řádech od nepaměti. Již římské právo obsahovalo podrobně propracovanou úpravu kupní smlouvy (*smlouva emptio venditio*)¹. Není proto překvapivé, že úpravu kupní smlouvy obsahují v současné době téměř všechny národní právní řády.²

Nejinak je tomu v českém právním řádu, ve kterém je kupní smlouva upravena v ustanoveních § 2079 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Ten chápe kupní smlouvu jako „*synallagmatické právní jednání, na základě kterého se prodávající zavazuje převést na kupujícího vlastnické právo k předmětu koupě (věci) a kupující k zaplacení kupní ceny a k převzetí předmětu koupě.*“³

Tím se liší od dalších dvou nejběžnějších smluvních typů, které upravují převedení věci do vlastnictví jiného, a totiž od směnné smlouvy a darovací smlouvy. V případě směnné smlouvy totiž není přítomna povinnost smluvní strany zaplatit kupní cenu, jelikož dochází ke vzájemnému převodu vlastnictví k předmětu směny (věci). U darovací smlouvy poté povinnost smluvní strany zaplatit kupní cenu absentuje také, ale

---

¹ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995. s. 251-253.

² KANDA, Antonín. *Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku: Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží*. Praha: Linde. s. 13-14.

³ ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef et al. *Občanský zákoník: komentář, Svazek V (§ 1721 až 2520)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer). s. 721.

v tomto případě z toho důvodu, že se jedná o bezúplatný převod vlastnického práva k věci.⁴

Mezinárodní kupní smlouva je pak kupní smlouvou, která má určitý vztah k zahraničí. Je tedy nezbytné, aby byl v daném soukromoprávním vztahu založeném kupní smlouvou přítomen tzv. mezinárodní prvek, a to v míře dostatečně významné, nikoliv zjevně zanedbatelné.⁵ Mezinárodní prvek může být v případě kupní smlouvy určen dvěma způsoby, a totiž že smluvní strany nemají bydliště, sídlo nebo místo podnikání na území téhož státu (*subjektivní hledisko*) nebo že zboží má být odesláno z jednoho státu do státu druhého (*objektivní hledisko*).⁶

Po určení, že kupní smlouva obsahuje mezinárodní prvek, je nutné se zabývat otázkou, jaká hmotněprávní úprava dopadá na práva a povinnosti z takové kupní smlouvy. Tato otázka je řešena na úrovni jednotlivých států, a to v právním odvětví nazvaném mezinárodní právo soukromé. Toto právní odvětví pak používá k úpravě soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem dva způsoby úpravy: kolizní normy a přímé normy. Kolizní normy představují způsob úpravy, kdy v případech, že má soukromoprávní poměr vztah k více státům, tato kolizní norma určí jeden právní řád, jímž se bude tento soukromoprávní vztah řídit. Oproti tomu způsob úpravy přímými normami je situace, kdy přímo v národních právních řádech existují specifické hmotněprávní normy dopadající na situace soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem.⁷

Takovou přímou hmotněprávní úpravou dopadající na kupní smlouvu je i Vídeňská úmluva. Ta určuje svoji působnost v článku 1 Vídeňské úmluvy, který stanoví, že se úprava této úmluvy použije na „*smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech,*

a) jestliže tyto státy jsou smluvními státy; nebo

b) jestliže podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právního řádu některého smluvního státu.“

---

⁴ NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. s. 111.

⁵ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 17-18.

⁶ KANDA, Antonín, op. cit. pozn. 2, s. 14-15.

⁷ KUČERA, Zdeněk, op. cit. pozn. 5, s. 20-24.

Jak tedy vidíme z ustanovení článku 1 Vídeňské úmluvy, nedopadá její působnost na veškeré kupní smlouvy s mezinárodním prvkem. V takovém případě je nadále třeba určit rozhodné právo za použití příslušných kolizních norem.⁸

2. Právní následky porušení mezinárodní kupní smlouvy

V této kapitole se již výklad zaměřuje hlavní téma této práce, a totiž na otázku právních následků porušení mezinárodní kupní smlouvy.

Kapitola je členěna do několika podkapitol, přičemž úvodní podkapitola si klade za cíl poskytnout čtenáři obecný úvod do problematiky právních následků porušení kupní smlouvy. V následujících podkapitolách je čtenáři poskytnut výklad úpravy této problematiky ve Vídeňské úmluvě a čtenář je seznámen s možností úpravy následků porušení mezinárodní kupní smlouvy dohodou nebo obchodními zvyklostmi.

Samotná práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy jsou podrobně rozebrána v následujících kapitolách této diplomové práce. Jak již bylo uvedeno v úvodu této diplomové práce, otázka náhrady škody jakožto jednoho z právních následků porušení mezinárodní kupní smlouvy je pak řešena odděleně v samostatných kapitolách této diplomové práce. Je tomu tak pro její specifický charakter univerzálního prostředku nápravy porušení mezinárodní kupní smlouvy.⁹

2.1. Obecný úvod do problematiky

Smluvní strany spolu vstupují do smluvních vztahů s očekáváním, že předmět smlouvy bude naplněn a že každá ze smluvních stran dodrží svoji část dohody. Nicméně ne všechny smlouvy jsou dodrženy a jejich předměty naplněny. Porušení smlouvy pak často vede ke vzniku škody jedné, nebo více smluvním stranám.¹⁰

---

⁸ KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 216-217.

⁹ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. s. 1002.

¹⁰ ZELLER, Bruno. *Damages under the Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2009. s. 35.

Jelikož však smluvní strany při uzavírání smlouvy často ani neuvažují o možnosti, že by druhá smluvní strana dohodu nedodržela, nastávají tak zcela běžně situace, kdy smluvní strany nechají úpravu následků porušení kupní smlouvy zcela bez povšimnutí.¹¹ V takovém případě je pak posouzení následků porušení kupní smlouvy zcela závislé na hmotněprávní úpravě aplikovatelné na danou kupní smlouvu.

Tato situace tak ještě více vyzdvihuje důležitou roli, kterou hraje úprava problematiky právních následků porušení kupní smlouvy v jednotlivých právních řádech a hmotněprávních úpravách kupní smlouvy. Ne nadarmo se říká, že „žádná část systému smluvního práva nevypovídá o předpokladech, na nichž je postaven, více, než prostředky nápravy porušení smlouvy dostupné v daném systému práva.“¹²

Význam právní úpravy následků porušení kupní smlouvy a prostředků k jejich nápravě v jednotlivých právních systémech tkví především v tom, že smluvním stranám přináší možnost zhodnotit ještě před uzavřením smlouvy její rizikovost. Smluvním stranám je tak dána možnost, aby se při sjednávání smlouvy rozhodovaly informovaně.¹³ Pokud by takovou možnost daný systém smluvního práva nezajišťoval, byla by jeho užitečnost přinejmenším sporná. Z toho důvodu také takovou nejednoznačnost nenacházíme téměř u žádného z právních systémů světa.¹⁴

To ovšem neznamená, že by problematika následků porušení kupní smlouvy byla v jednotlivých systémech smluvního práva upravena jednotně. Ba naopak, při komparaci různých právních systémů nacházíme metody úpravy značně odchylné. Úprava následků porušení kupní smlouvy se tak může pohybovat od značně benevolentního přístupu až po přístup nesmírně striktní. Za příklad právního systému s přísnou úpravou může sloužit francouzský občanský zákoník, který k vyvázání se ze smluvních závazků vyžaduje přivolení soudu.¹⁵

---

¹¹ O'SULLIVAN, Janet, HILLIARD, Jonathan. *The law of contract*. 5. vyd. Editor Nicola Padfield. Oxford: Oxford University Press, 2012. Core text series. s. 377.

¹² FARNSWORTH, Allan E. *Damages and Specific Relief*. The American journal of comparative law. Baltimore: American Society of Comparative Law, 1979, Vol. 27, No. 2/3, s. 247. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/840031>

¹³ ZELLER, Bruno, op. cit. pozn. 10, s. 35.

Volný překlad z anglického jazyka; původní znění: „no aspect of a system of contract law is more revealing of its underlying assumption than is the law that prescribes the relief available for breach.“

¹⁴ Tamtéž, s. 57.

¹⁵ ZWEIGERT, Konrad, KÖTZ, Hein. *Introduction to comparative law*. 3. přepr. vyd. New York: Oxford University Press, 1998. s. 510.

LAITHIER, Yves-Marie. *Comparative Reflections on the French Law of Remedies for Breach of Contract*. In: COHEN, Nili, MCKENDRICK, Ewan. *Comparative Remedies for Breach of Contract*. Oxford: Hart, 2005, s. 103.

2.2. Úprava ve Vídeňské úmluvě

V předcházející podkapitole byl vysvětlen význam úpravy následků porušení kupní smlouvy v systému smluvního práva, která se dostává do popředí v případě, že si smluvní strany tuto oblast v rámci kontraktační volnosti neupraví odchýlně. Tato podkapitola se zaměřuje na úpravu této oblasti ve Vídeňské úmluvě – na systematiku její úpravy a na její základní koncepci.

System následků porušení kupní smlouvy je ve Vídeňské úpravě založena na systému porušení povinností vyplývajících z kupní smlouvy jednou smluvní stranou a vzniku sekundárního právního nároku druhé smluvní strany.¹⁶ Vídeňská úmluva se snaží koncentrovat úpravu následků porušení kupní smlouvy systematicky do dvou svých článků (do článku 45, který upravuje porušení kupní smlouvy prodávajícím, a do článku 61, kde nalezneme úpravu porušení kupní smlouvy kupujícím). Zmíněné články slouží jako rejstřík dostupných prostředků nápravy porušení mezinárodní kupní smlouvy a zároveň jako právní základ nároku kupujícího nebo prodávajícího k náhradě škody.¹⁷ Touto snahou se tak Vídeňská úmluva shoduje se systematickým přístupem PECL¹⁸, a naopak se odlišuje od přístupu Zásad UNIDROIT¹⁹, které prostředky nápravy porušení kupní smlouvy nekonztrují do jediného článku, který by sloužil jako jejich rejstřík, nýbrž je upravují v rámci celé kapitoly.

Je však na místě poznamenat, že ani Vídeňská úmluva se nedrží koncepce jediného článku sloužícího jako rejstřík dostupných prostředků nápravy porušení kupní smlouvy dogmatickým způsobem.²⁰ Důkazem toho budiž články 71 až 73 Vídeňské úmluvy, které mimo jednotnou úpravu článků 45 a 61 Vídeňské úmluvy upravují prostředky nápravy porušení kupní smlouvy při očekávaném porušení smlouvy (ohrožené plnění smlouvy) a v případě porušení kupní smlouvy s dílčím plněním.

---

¹⁶ ZIEGEL, Jacob S. *The Remedial Provisions in the Vienna Sales Convention: Some Common Law Perspectives*. In: GALSTON, Nina M., SMIT Hans. *International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. Huntington: Juris Publishing, 1999. s. 9-1–9-43.

¹⁷ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 41 č. 1, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-45.html>

¹⁸ Srov. kapitola 8, čl. 8:101 PECL.

¹⁹ Srov. kapitola 7 Zásady UNIDROIT.

²⁰ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 690.

Články 45 a 61 Vídeňské úmluvy jsou svým členěním i obsahem shodné, liší se pouze ve svém odstavci 1 písm. a, kdy odkazují na odlišné prostředky nápravy porušení kupní smlouvy v závislosti na tom, zda kupní smlouva, resp. povinnosti z ní vyplývající byly porušeny prodávajícím nebo kupujícím.²¹ Tyto odlišné prostředky nápravy porušení kupní smlouvy budou podrobně rozebrány v následujících dvou podkapitolách.

Za pozornost stojí ustanovení odst. 2 obou výše zmíněných článků, které shodně stanoví, že *„Kupující (Prodávající) není zbaven práva, které může mít na uplatnění náhrady škody, uplatní-li své právo na jiné náhrady.“* Toto ustanovení umožňuje kupujícímu nebo prodávajícímu žádat náhradu škody vždy, bez ohledu na to, zda žádá i jiný prostředek nápravy porušení kupní smlouvy, a bez ohledu na to, zda je mu takový jiný prostředek nápravy vůbec dostupný.²² Tímto ustanovením je tak ještě více posílena pozice náhrady škody jakožto univerzálního prostředku nápravy porušení kupní smlouvy.²³

Výše uvedené ale neznámá, že by ustanovení odst. 2 článků 45 a 61 Vídeňské úmluvy nemělo žádné limity. V případě, že poškozená strana uplatní nějaké z práv, které jí dává odst. 1 písm. a článku 45 nebo 61 Vídeňské úmluvy, a zároveň uplatní nárok na náhradu škody dle odst. 2 výše zmíněných článků, je výše náhrady škody limitována obecným principem zákazu bezdůvodného obohacení poškozené strany. Nárok na náhrady škody způsobené porušením kupní smlouvy tak v tomto případě hraří pouze tu část škody, která není kryta jiným nárokem, který byl uplatněn v souladu s odst. 1 písm. a článků 45 nebo 61 Vídeňské úmluvy.²⁴

Odstavce 3 článků 45 a 61 Vídeňské úmluvy dále shodně stanoví, že uplatnění některého práva z porušení smlouvy brání tomu, aby byla smluvní straně, která porušila kupní smlouvu, povolen v soudním nebo rozhodčím řízení odklad splnění jejich

---

²¹ Znění článku 45 odst. 1 Vídeňské úmluvy:

„(1) Nesplní-li prodávající některou svou povinnost ze smlouvy o koupi nebo z této Úmluvy, může kupující:

- a) uplatnit práva stanovená v člancích 46 až 52;
- b) požadovat náhradu škody podle článků 74 až 77.“

Znění článku 61 odst. 1 Vídeňské úmluvy:

“(1) Nesplní-li kupující některou svou povinnost stanovenou smlouvou nebo touto Úmluvou, může prodávající:

- a) uplatnit práva stanovená v člancích 62 až 65;
- b) požadovat náhradu škody podle článků 74 až 77.”

²² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 699.

²³ Tamtéž, s. 1002.

²⁴ Tamtéž, s. 699.

povinností.²⁵ *Secretariat Commentary* k tomu dodává, že možnost, aby soud nebo rozhodčí tribunál povolil straně, která porušila kupní smlouvu, odklad plnění jejích povinností, je nevhodná pro prostředí mezinárodního obchodu, a to zejména z toho důvodu, že by „vystavila smluvní strany široké diskreční pravomoci soudce, který by většinou byl stejné národnosti jako jedna ze smluvních stran“.²⁶

Toto ustanovení bylo v době přijímání Vídeňské úmluvy zařazeno proto, aby se předešlo uplatnění pravidel francouzského občanského zákoníku, který umožňuje soudu udělení takovéto *délai de grâce*.²⁷ Obdobná, soudem udělená období odkladu splnění povinností jsou také známa z právních řádů Luisiany a Quebecu, ale i z právních řádů některých latinsko-amerických zemí.²⁸

Jazykový výklad tohoto ustanovení však může být matoucí, jelikož z něj může být dovozeno, že dodatečná lhůta k plnění je při uplatnění jakéhokoliv práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy zakázána. Jak však vyplývá ze *Secretariat Commentary*²⁹ i z názoru akademických autorů^{30,31}, je tímto odstavcem myšlen zákaz udělení dodatečné lhůty k plnění pouze v případě, že se strana, která porušení mezinárodní kupní smlouvy nezavinila, uchýlí k uplatnění práva na odstoupení od kupní smlouvy podle článku 49 nebo článku 64 Vídeňské úmluvy.

2.3. Dispozitivní úprava dohodou smluvních stran nebo obchodními zvyklostmi

---

²⁵ Znění článku 45 odst. 3 Vídeňské úmluvy:

„Uplatní-li kupující některé své právo z porušení smlouvy, nemůže být prodávajícímu povolen v soudním nebo rozhodčím řízení žádný odklad.“

Znění článku 61 odst. 3 Vídeňské úmluvy:

„Uplatní-li prodávající některý nárok z porušení smlouvy, nemůže být kupujícímu povolen v soudním nebo rozhodčím řízení žádný odklad pro splnění jeho povinností.“

²⁶ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 43 č. 3-5, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-47.html>

²⁷ HONNOLD, John O. *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations convention*. 2. vyd. Boston: Kluwer Law and Taxation Publishers, 1991. s. 298.

²⁸ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 700.

²⁹ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 43 č. 3-5, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-47.html>

³⁰ ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich. *International sales law: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. New York: Oceana, 1992. s. 176.

³¹ BIANCA, C.M., BONELL, Michael J. *Commentary on the International Sales Law: The 1980 Vienna Sales Convention*. Milan: Giuffrè, 1987. s. 332.

V závěru této kapitoly je třeba zabývat se otázkou kogentnosti, nebo dispozitivnosti ustanovení Vídeňské úmluvy o následcích porušení kupní smlouvy, možnosti vyloučení jednotlivých ustanovení nebo změny jejich účinků dohodou smluvních stran a otázkou postavení obchodních zvyklostí a praxe zavedené mezi smluvními stranami.

Výchozím bodem úvah na téma kogentnosti a dispozitivnosti jednotlivých ustanovení je znění článku 6 Vídeňské úmluvy, který říká, že „*Strany mohou vyloučit použití této Úmluvy nebo, s výjimkou článku 12, kteréhokoli jejího ustanovení nebo jeho účinky změnit.*“ Článek 12 Vídeňské úmluvy se týká možnosti smluvního státu učinit za použití výhrady článku 96 Vídeňské úmluvy prohlášení, že „*ustanovení článku 11, článku 29 nebo části II této Úmluvy, která připouštějí, aby smlouva o koupi zboží byla uzavřena, dohodou měněna nebo ukončena nebo aby nabídka, její přijetí nebo jiný projev vůle se uskutečnil v jakékoli jiné formě než písemné, neplatí, jestliže kterákoli strana má místo podnikání na jeho území.*“³² Nedoťká se tak částí Vídeňské úmluvy týkajících se následků porušení kupní smlouvy.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že ustanovení Vídeňské úmluvy, která se týkají práv z porušení kupní smlouvy, jsou dispozitivní povahy a mohou být měněna dohodou smluvních stran. Smluvní strany tak mohou upravit odchylně od úpravy Vídeňské úmluvy například nutnost učinit oznámení vad plnění v souladu s článkem 39 Vídeňské úmluvy, nebo stanovit, prodloužit nebo zkrátit lhůtu, ve které musí být oznámení kupujícího učiněno. Také mohou dohodou odchylně určit standard závažného porušení smlouvy podle článku 25 Vídeňské úmluvy, nahradit ustanovení Vídeňské úmluvy o přechodu nebezpečí, obsažená v článcích 66 až 69 Vídeňské úmluvy a v neposlední řadě stanovit odchylně od ustanovení článků 74 až 79 Vídeňské úmluvy podmínky pro náhrady škody a pro stanovení jejího rozsahu.³³

Další otázkou, kterou se budu v této podkapitole zabývat, je otázka, jak jsou ustanovení Vídeňské úmluvy o následcích porušení kupní smlouvy ovlivněna praxí zavedenou mezi smluvními stranami a zejména obchodními zvyklostmi jakožto

---

³² Článek 96 Vídeňské úmluvy.

³³ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 116.

důležitým prvkem v systému právní regulace vztahů vzniklých v souvislosti s mezinárodním obchodem³⁴.

Tuto problematiku upravuje článek 9 Vídeňské úmluvy, který ve svém prvním odstavci stanoví, že „*Strany jsou vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly.*“ Ve svém druhém odstavci pak tento článek dále stanoví vyvratitelnou domněnku, že smluvní strany jsou vázány také zvyklostí, kterou „*obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována.*“

První odstavec článku 9 Vídeňské úmluvy je pouhým utvrzením pravidla, které vyplývá z aplikace článku 6 Vídeňské úmluvy, tedy že smluvní strany mezinárodní kupní smlouvy mohou vyloučit kterékoliv ustanovení Vídeňské úmluvy nebo jeho účinky změnit³⁵, přičemž vůle smluvních stran musí být vykládána v souladu s ustanoveními článku 8 Vídeňské úmluvy³⁶.

Druhý odstavec článku 9 Vídeňské úmluvy pak stanoví druhou možnost doplnění obsahu kupní smlouvy, a to možnost nezávislou na úmyslu smluvních stran, kdy je obsah kupní smlouvy doplněn formou mezinárodních obchodních zvyklostí. Tato možnost je podmíněna tím, že smluvní strany mezinárodní obchodní zvyklosti znaly, nebo je alespoň měly znát.³⁷ Za takovéto mezinárodní obchodní zvyklosti jsou považovány například výkladové doložky INCOTERMS³⁸, u nichž soudy doložily jejich aplikovatelnost za užití článku 9 odst. 2 Vídeňské úmluvy.³⁹

Je však třeba ještě podotknout, že dané obchodní zvyklosti, které jsou aplikovatelné podle článku 9 odst. 2 Vídeňské úmluvy, mají sice přednost před vlastními ustanoveními Vídeňské úmluvy, nicméně jejich aplikace může být dohodou

---

³⁴ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku*. Brno: Masarykova Univerzita, 1993. s. 13.

³⁵ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 183.

³⁶ STAUDINGER, Julius. *Wiener UN-Kaufrecht (CISG)*. Hamburg: Sellier - de Gruyter, 2005. čl. 9, para. 7.

³⁷ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 183.

³⁸ Výkladová pravidla, vydávaná Mezinárodní obchodní komorou v Paříži, která slouží k výkladu běžně používaných obchodních doložek.

Zdroj: GILLES, Peter, MOENS, Gabriël. *International trade and business: law, policy, and ethics*. Sydney: Cavendish Publishing (Australia), 1998. s. 121.

³⁹ Rozhodnutí Obvodního soudu pro jižní New York (*U.S. District Court for the Southern District of New York*), USA ze dne 26.3.2002, č. 00 Civ. 934 (SHS) [cit. 9.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020326u1.html>

smluvních stran vyloučena. To je zřejmé ze znění odstavce 2 článku 9 Vídeňské úmluvy, který je uvozen větou „*Pokud není dohodnuto jinak*“.⁴⁰

Tuto podkapitolu lze tedy uzavřít shrnutím, že ustanovení Vídeňské úmluvy o následcích porušení kupní smlouvy jsou dispozitivní povahy a mohou tak být vyloučena nebo jejich účinky změněny dohodou smluvních stran, nebo zvyklostmi a praxí zavedenou mezi smluvními stranami anebo působením mezinárodních obchodních zvyklostí.

Při zjišťování následků porušení mezinárodní kupní smlouvy je tedy třeba vycházet nejdříve ze samotné kupní smlouvy, poté ze zvyklostí a praxe zavedené mezi smluvními stranami, poté z mezinárodních obchodních zvyklostí, které smluvní strany znaly nebo měly znát, a až v závěru z příslušných ustanovení Vídeňské úmluvy.⁴¹

3. Podstatné porušení smlouvy

V této kapitole se budu stručně zabývat obecným předpokladem k uplatnění práv z vadného plnění, který je důležité pro uplatnění mnohých práv z porušení kupní smlouvy tak, jak jsou popsána v následujících kapitolách této diplomové práce. Tímto obecným předpokladem je pojem *podstatné porušení kupní smlouvy* podle článku 25 Vídeňské úmluvy.

Tato kapitola si neklade za cíl poskytnout vyčerpávající výklad k danému tématu, které by mohlo být svým obsahem tématem samostatné diplomové práce. Nicméně alespoň základní pochopení uvedeného pojmu je nezbytné vzhledem k výkladu jednotlivých práv z porušení kupní smlouvy v následujících kapitolách.

Pojem *podstatné porušení smlouvy* používá Vídeňská úmluva jako důležité měřítko stupně závažnosti porušení mezinárodní kupní smlouvy. Pouze pokud dosahuje porušení mezinárodní kupní smlouvy intenzity *podstatného porušení smlouvy*, je například možné, aby kupující požadoval dodání náhradního zboží v souladu s ustanovením druhého odstavce článku 46 Vídeňské úmluvy, aby kupující odstoupil od kupní smlouvy v souladu s ustanovením prvního odstavce bodu a) článku 49 Vídeňské

---

⁴⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza. *Nový občanský zákoník pohledem mezinárodních obchodních transakcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 489. s. 67.

⁴¹ ZELLER, Bruno, op. cit. pozn. 10, s. 60.

úmluvy, nebo aby prodávající odstoupil od kupní smlouvy v souladu s ustanovením prvního odstavce bodu a) článku 64 Vídeňské úmluvy.

Obsah pojmu *podstatné porušení smlouvy* ve smyslu Vídeňské úmluvy je upraven článkem 25 Vídeňské úmluvy. Tento článek stanoví, že „*Porušení smlouvy jednou ze stran je podstatné, jestliže způsobuje takovou újmu druhé straně, že ji ve značné míře zbavuje toho, co tato strana je oprávněna očekávat podle smlouvy, ledaže strana porušující smlouvu nepředvíдалa takové důsledky a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvíдалa za týchž okolností.*“

Z výše citovaného článku 25 Vídeňské úmluvy lze izolovat tři definiční znaky *podstatného porušení smlouvy* – porušení smlouvy; újma určité intenzity a kvality způsobená druhé smluvní straně; předvídatelnost následků.⁴² Tyto tři definiční znaky rozeberu níže.

Prvním definičním znakem *podstatného porušení smlouvy*, který Vídeňská úmluva ve svém článku 25 vyžaduje, je samotné porušení smlouvy. Tím se rozumí porušení povinností stanovených jak mezinárodní kupní smlouvou nebo Vídeňskou úmlouvou, tak i porušení povinností vyplývajících z praxe smluvních stran nebo z obchodních zvyklostí.⁴³ Naopak za porušení smlouvy ve smyslu ustanovení článku 25 Vídeňské úmluvy se nepovažuje porušení povinností stanovených jinými mezinárodními právními systémy než Vídeňskou úmlouvou nebo národními právními systémy⁴⁴, které se uplatňují v případě vyplňování mezer ve Vídeňské úmluvě na základě ustanovení článku 7 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

Při posuzování prvního definičního znaku pojmu *podstatné porušení smlouvy*, tedy porušení smlouvy, není rozhodné, zda porušení kupní smlouvy bylo zaviněné nebo nezaviněné.⁴⁵ Nezáleží ani na tom, zda k porušení smlouvy došlo jednáním nebo opomenutím jednání samotné smluvní strany, nebo zda k němu došlo v důsledku

---

⁴² ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 160.

⁴³ Tamtéž, s. 161.

⁴⁴ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 406.

⁴⁵ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*), Německo ze dne 3.4.1996, č. VIII ZR 51/95 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/135.htm>
Rozhodnutí Nejvyšší soud (*Bundesgericht*), Švýcarsko ze dne 15.9.2000, č. 4C.105/2000 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/770.htm>

jednání třetí strany, kterou smluvní strana najala k plnění části, nebo všech svých povinností vyplývajících z mezinárodní kupní smlouvy⁴⁶.

Dále není rozhodné, zda porušená povinnost byla povinností hlavní, nebo vedlejší.⁴⁷ Jak ve svém rozsudku uvádí Vrchní zemský soud ve Frankfurtu⁴⁸, „*I porušení povinnosti, která není hlavní povinností kupní smlouvy, ale je povinností vedlejší, tak může být podstatným porušením smlouvy*“⁴⁹. Je však nezbytné, aby vedlejší smluvní povinnost, která byla porušena, měla úzký vztah ke zboží, nebo aby ji smluvní strany dobrovolně podřídily režimu Vídeňské úmluvy.⁵⁰ Příkladem takové vedlejší smluvní povinnosti pak mohou být různé dohody o omezení nakládání se zbožím, např. zákaz opětovného importu zboží⁵¹ nebo dohody o exkluzivitě⁵².

Dalším definičním znakem *podstatného porušení smlouvy*, který Vídeňská úmluva ve svém článku 25 vyžaduje, je újma určité kvality a intenzity způsobená druhé smluvní straně.

Pojem *újma* není ve Vídeňské úmluvě nijak definován a ani se na jiných místech než v článku 25 Vídeňské úmluvy nevyskytuje.⁵³ Je však zřejmé, že se nejedná pouze o peněžní nebo materiální škodu ve smyslu článku 74 Vídeňské úmluvy⁵⁴, který se zabývá vyčíslením škody pro účely její náhrady podle Vídeňské úmluvy, ale že pojem *újma* zahrnuje kromě peněžní škody také veškeré současné a budoucí negativní následky porušení mezinárodní kupní smlouvy.⁵⁵

---

⁴⁶ Rozhodčí nález Mezinárodního arbitrážního dvora při Mezinárodní hospodářské komoře (*I.C.C. International Court of Arbitration*), Francie ze dne 1.1.1995, č. 8128 [cit. 31.3.2015]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=207>

⁴⁷ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*), Německo ze dne 3.4.1996, č. VIII ZR 51/95 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/135.htm>

Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Kolíně (*Oberlandesgericht Köln*), Německo ze dne 8.1.1997, č. 27 U 58/96 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/217.htm>

⁴⁸ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu ve Frankfurtu (*Oberlandesgericht Frankfurt*), Německo ze dne 17.9.1991, č. 5 U 1464/90 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/cisg/urteile/28.htm>

⁴⁹ Volný překlad z anglické verze rozsudku, „*Even the violation of an obligation which is not a principal obligation under the contract, but an ancillary one, can thus be fundamental*“.

⁵⁰ FERRARI, Franco. *Fundamental Breach of Contract Under the UN Sales Convention: 25 Years of Article 25 CISG*. Journal of Law and Commerce [online]. 2006, Vol. 25, s. 489-508. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ferrari14.html>

⁵¹ Rozhodnutí Odvolacího soudu v Grenoblu (*Cour d'appel Grenoble*), Francie ze dne 22.2.1995, č. 93/3275 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950222f1.html>

⁵² Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Koblenzi (*Oberlandesgericht Koblenz*), Německo ze dne 31.1.1997, č. 2 U 31/96 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/256.htm>

⁵³ FERRARI, Franco, op. cit. pozn. 50.

⁵⁴ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLÍČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 161.

⁵⁵ FERRARI, Franco, op. cit. pozn. 50.

Škoda ve smyslu článku 25 Vídeňské úmluvy dále musí dosáhnout určité intenzity a kvality, konkrétně musí být schopna „*ve značné míře [zbavit smluvní stranu] toho, co tato strana je oprávněna očekávat podle smlouvy*“⁵⁶. Z textu článku 25 Vídeňské úmluvy tak vyplývá, že pro určení intenzity porušení mezinárodní kupní smlouvy není rozhodné, jak velkého rozsahu dosáhla újma poškozené smluvní strany⁵⁷, ale skutečnost, že byla porušena oprávněná očekávání smluvní strany, která byla mezinárodní kupní smlouvou založena^{58, 59}.

Závažnost porušení oprávněných očekávání smluvní strany musí být vždy posuzována na základě skutečností daného případu⁶⁰, nicméně lze generalizovat, že oprávněná očekávání smluvní strany musí být porušena do té míry, že za daných okolností již smluvní strana „*nemá nadále zájem na realizaci smlouvy*“^{61, 62}.

Posledním definičním znakem *podstatného porušení smlouvy*, který Vídeňská úmluva ve svém článku 25 vyžaduje, je předvídatelnost následků porušení mezinárodní kupní smlouvy.

Článek 25 Vídeňské úmluvy, stanoví *in fine* pro stranu, která porušila mezinárodní kupní smlouvu, osvobozující podmínku ve znění „*ledaže strana porušující smlouvu nepředvíдалa takové důsledky a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvíдалa za týchž okolností.*“ Tato osvobozující podmínka způsobuje jisté výkladové potíže, jelikož při zpracování znění Vídeňské úmluvy byla podrobena četným změnám a reformulacím.⁶³

Jedna skupina autorů se přiklání k výkladu, že výše uvedená osvobozující podmínka se týká situace, kdy smluvní strana porušující mezinárodní kupní smlouvu nemohla předvídat, že dojde k danému následku, tedy že její jednání způsobí porušení

---

⁵⁶ Článek 25 Vídeňské úmluvy.

⁵⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Bundesgericht*), Švýcarsko ze dne 15.9.2000, č. 4C.105/2000 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000915s1.html>

⁵⁸ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 409.

⁵⁹ Rozhodnutí civilního soudu Basilej – město (*Zivilgericht Basel-Stadt*), Švýcarsko ze dne 1.3.2002, č. P 1997/482 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020301s1.html>

⁶⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Bundesgericht*), Švýcarsko ze dne 28.10.1998, č. 4C.179/1998 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/413.htm>

⁶¹ KANDA, Antonín. *Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (s komentářem)*. 2. vyd. Praha: PP Agency, 1995. s. 34

⁶² Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Bundesgericht*), Švýcarsko ze dne 15.9.2000, č. 4C.105/2000 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000915s1.html>

⁷ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*), Německo ze dne 14.12.1994, č. 5 U 224/93 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/216.htm>

⁶³ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 411.

mezinárodní kupní smlouvy.^{64,65} Naopak druhá skupina autorů se přiklání k výkladu, že uvedená osvobozující podmínka se týká situace, kdy smluvní strana porušující mezinárodní kupní smlouvu nemohla předpokládat, že dané porušení mezinárodní kupní smlouvy porušuje ta očekávání druhé smluvní strany, kterým druhá smluvní strana přikládá takovou důležitost, že jejich porušení je schopno způsobit jí újmu požadované intenzity a kvality.⁶⁶

Z výše uvedeného znění této osvobozující podmínky pak lze dále vidět, že se skládá ze dvou kritérií – ze subjektivní znalosti smluvní strany, která porušila mezinárodní kupní smlouvu, a z objektivní znalosti, která je měřena pomocí kritéria rozumné osoby nacházející se v témže postavení a za týchž okolností. Tato dvě kritéria, subjektivní a objektivní, pak musí být splněna kumulativně (současně), aby se mohla smluvní strana porušující mezinárodní kupní smlouvu dovolávat této osvobozující podmínky.⁶⁷

Poslední spornou otázkou týkající se této osvobozující podmínky je otázka okamžiku, k němuž se váže tato předvídanost smluvní stranou porušující mezinárodní kupní smlouvu nebo předvídatelnost rozumnou osobou nacházející se v témže postavení a za týchž okolností. Ač na tuto otázku opět nejsou názory akademických autorů jednotné, většina z nich se přiklání k odpovědi, že tato předvídanost nebo předvídatelnost se váže k okamžiku uzavření mezinárodní kupní smlouvy.⁶⁸ Tento závěr je dále podpořen převládající judikaturou.⁶⁹

---

⁶⁴ BIANCA, C.M., BONELL, Michael J., op. cit. pozn. 31, čl. 25, poznámka 2.2.

ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich, op. cit. pozn. 30, s. 112.

⁶⁵ ACHILLES, Wilhelm-Albrecht. *Kommentar zum UN-Kaufrechtsübereinkommen (CISG)*. Neuwied: Luchterhand, 2000. čl. 25, para. 13.

⁶⁶ BRUNNER, Christoph. *UN-Kaufrecht – CISG: Kommentar zum Übereinkommen der Vereinten Nationen über Verträge über den internationalen Warenkauf von 1980 - Unter Berücksichtigung der Schnittstellen zum internen Schweizer Recht*. 2. vyd. Bern: Stämpfli, 2014. Čl. 25, para. 5.

SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 412.

⁶⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 162.

⁶⁸ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 415.

⁶⁹ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Düsseldorfu (*Oberlandesgericht Düsseldorf*), Německo ze dne 24.4.1997, č. 6 U 87/96 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/385.htm>

Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*), Německo ze dne 25.1.2008, č. 12 U 39/00 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/1681.htm>

4. Práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy

Obecně lze jednotlivá práva z porušení kupní smlouvy rozdělit do tří široce definovaných kategorií:⁷⁰

- a) Právo na plnění;
- b) Právo na náhradu škody a
- c) Právo na odstoupení od smlouvy.

Výše uvedené obecné dělení poté ve vztahu k článku 45 Vídeňské úmluvy ve svém rozhodnutí blíže specifikoval Obchodní soud v Aargau⁷¹, když se rozhodl nenásledovat dělení práv z porušení kupní smlouvy kupujícím do výše zmíněných tří širokých kategorií, ale rozdělil jednotlivá práva do pěti úzce definovaných kategorií:

- a) Právo na plnění;
- b) Právo na druhé plnění;
- c) Právo na odstoupení od smlouvy;
- d) Právo na snížení kupní ceny a
- e) Právo na náhradu škody.

Ve své práci se budu držet dělení Obchodního soudu v Argua a v následujících podkapitolách této kapitoly rozeberu jednotlivá výše uvedená práva z porušení kupní smlouvy prodávajícím.

Dále v následujících podkapitolách rozeberu také jednotlivá práva z porušení kupní smlouvy kupujícím, mezi která patří:

- a) Právo na plnění;
- b) Právo na odstoupení od smlouvy;
- c) Právo specifikace zboží prodávajícím a
- d) Právo na náhradu škody.

Jak vidíme z výše uvedeného výčtu práv prodávajícího z porušení kupní smlouvy kupujícím, jsou tato práva shodná (s výjimkou práva specifikace zboží prodávajícím) s právy z porušení kupní smlouvy prodávajícím. V těchto shodných případech je tedy v následujících podkapitolách rozeberu společně.

---

⁷⁰ CHENGWEI, Liu. *Comparison of CISG Article 45/61 remedial provisions and counterpart PECL Articles 8:101 and 8:102*[online]. 2004 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/liu2.html>

⁷¹ Rozhodnutí Obchodního soudu v Aargau (*Handelsgericht Aargau*), Švýcarsko ze dne 5.11.2002, č. OR.2001.00029 [cit. 9.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/021105s1.html>

Právu na náhradu škody včetně způsobu určení její výše bude pro specifický charakter tohoto práva jako univerzálního prostředku nápravy porušení mezinárodní kupní smlouvy⁷² věnován samostatný prostor v následujících kapitolách této diplomové práce.

4.1. Právo na plnění

Právo na plnění jakožto právo z porušení kupní smlouvy prodávajícím nebo kupujícím je upraveno především v článku 46 Vídeňské úmluvy v případě práva kupujícího a v článku 62 Vídeňské úmluvy v případě práva prodávajícího, přičemž při jeho uplatňování hrají roli i některé další články Vídeňské úmluvy. Právo na plnění představuje nárok, který v sobě odráží jeden ze základních stavebních prvků, na kterých stojí Vídeňská úmluva, a totiž zásadu *pacta sunt servanda* (smlouvy se mají plnit).⁷³

4.1.1. Porušení kupní smlouvy prodávajícím

Právo na plnění je v případě porušení kupní smlouvy prodávajícím vyjádřením skutečnosti, že hlavním zájmem kupujícího je především to, aby prodávající smlouvu splnil. Důvodem je nejen skutečnost, že případné právní kroky vymáhání náhrady škody mohou být samy o sobě nákladné a zdlouhavé, ale především skutečnost, že kupující často nemá jinou možnost, jak v požadovaném čase získat zboží požadovaného množství a kvality.⁷⁴ Právo na plnění je tak zdůrazněním skutečnosti, že porušení kupní smlouvy neznamena její zrušení a že i nadále zůstává poškozené smluvní straně právo trvat na jejím splnění.⁷⁵

Mezi nejčastější způsoby porušení povinností prodávajícího z mezinárodní kupní smlouvy patří nedodání zboží ve stanoveném termínu (a tak porušení článků 30, 31 a 33 Vídeňské úmluvy), nedodání zboží prostého vad (a tak porušení článku 35 Vídeňské

---

⁷² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1002.

⁷³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 168.

⁷⁴ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Čl. 42 č. 2. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-46.html>

⁷⁵ KANDA, Antonín, op. cit. pozn. 2, s. 234.

úmluvy), nedodání dokladů vztahujících se ke zboží (a tak porušení článků 30 a 34 Vídeňské úmluvy) nebo dodání zboží, které je omezeno právem nebo nárokem třetí osoby (a tak porušení článku 41 Vídeňské úmluvy) anebo porušení další povinnosti kupujícího, kterou přijal v mezinárodní kupní smlouvě (např. povinnost instalace zboží u kupujícího).⁷⁶

Rozsah práva kupujícího z porušení kupní smlouvy podle článku 46 Vídeňské úmluvy závisí na způsobu porušení povinností prodávajícího. Kupující se tak může domáhat např. dodání chybějícího zboží v dodatečné lhůtě, výměny vadného zboží, jeho opravy, nebo se může domáhat splnění dalších povinností prodávajícího.⁷⁷

Uplatnění práva kupujícího na plnění podle článku 46 Vídeňské úmluvy však není neomezené a je Vídeňskou úmluvou limitováno. Obecné právo kupujícího domáhat se splnění povinností prodávajícího z mezinárodní kupní smlouvy, které je stanoveno v prvním odstavci článku 46 Vídeňské úmluvy, je limitováno *in fine* téhož článku, který stanoví, že kupující nemůže požadovat, aby prodávající splnil své povinnosti, pokud „*již uplatnil nárok, který není v souladu s takovým požadavkem.*“ Tato situace může nastat například tehdy, jestliže se kupující platně uchýlí k odstoupení od smlouvy, ke snížení kupní ceny nebo k nároku na náhradu škody z titulu nesplnění povinností z kupní smlouvy. Taková práva z porušení kupní smlouvy totiž vylučují současné uplatnění práva kupujícího na plnění.⁷⁸

Právo kupujícího na plnění povinností prodávajícího vyplývajících z mezinárodní kupní smlouvy je dále omezeno specificky pro případ dodání zboží neodpovídajícího kupní smlouvě, a to tak, že jsou stanoveny specifické podmínky pro možnost kupujícího nárokovat dodání náhradního zboží (článek 46 odst. 2 Vídeňské úmluvy) a pro možnost kupujícího nárokovat provedení opravy zboží (článek 46 odst. 3 Vídeňské úmluvy).

Specifické podmínky pro uplatnění nároku kupujícího na dodání náhradního zboží nebo na provedení opravy zboží musí být splněny zároveň se všeobecnou omezující podmínkou prvního odstavce článku 46 Vídeňské úmluvy, totiž že kupující

---

⁷⁶ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 707.

⁷⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLÍČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 168.

⁷⁸ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 707.

již neuplatnil nárok z vadného plnění, který by nebyl v souladu s jeho nárokem na dodání náhradního zboží nebo s jeho nárokem na opravu zboží.⁷⁹

V případě uplatnění nároku na dodání náhradního zboží v souladu s ustanovením druhého odstavce článku 46 Vídeňské úmluvy je kupující limitován tím způsobem, že toto právo z porušení mezinárodní kupní smlouvy může uplatnit pouze v případě, že *„vadné plnění zakládá podstatné porušení smlouvy a je-li požadavek na dodání náhradního zboží uplatněn buď současně s oznámením učiněným podle článku 39, nebo v přiměřené době poté.“*⁸⁰ Důvodem přítomnosti této limitace ve Vídeňské úmluvě je snaha o vyváženost mezi porušením kupní smlouvy a uplatněním práva z takového porušení, jelikož často mohou náklady prodávajícího na dodání náhradního zboží a na likvidaci původní dodávky přesahovat ztrátu, kterou kupující utrpěl z dodaného vadného zboží.⁸¹

Dalším omezením kupujícího při uplatnění práva na dodání náhradního zboží v souladu s druhým odstavcem článku 46 Vídeňské úmluvy je také povinnost kupujícího vrátit prodávajícímu vadné zboží v podstatě ve stavu, v jakém jej obdržel, což vyplývá z ustanovení článku 82 Vídeňské úmluvy. V případě, že kupující prodávajícímu vadné zboží vrátit nemůže, anebo jej nemůže vrátit v podstatě ve stavu, v jakém jej obdržel, pozbývá svého práva nárokovat dodání náhradního zboží.⁸² Vídeňská úmluva zakotvuje pouze tři výjimky z výše uvedené povinnosti kupujícího, kdy kupující nemá povinnost vrátit vadné zboží:⁸³

- *„jestliže nemožnost vrátit zboží nebo vrátit je v podstatě v tomtéž stavu, v jakém je kupující obdržel, není způsobena jeho jednáním nebo opomenutím“*
- *„jestliže zboží zcela nebo zčásti bylo zničeno nebo se zhoršily jeho vlastnosti v důsledku prohlídky stanovené v článku 38“*
- *„jestliže kupující dříve, než byly nebo měly být objeveny vady zboží, prodal zboží zcela nebo zčásti při obvyklém použití nebo spotřeboval nebo pozměnil zboží zcela nebo zčásti při obvyklém použití“*

---

⁷⁹ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 710 a 719.

⁸⁰ K výkladu pojmu *podstatné porušení smlouvy* a k výkladu článku 39 Vídeňské úmluvy viz příslušné části kapitoly 3. této diplomové práce.

⁸¹ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Čl. 42 č. 12. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-46.html>

⁸² Článek 82 odst. 1 Vídeňské úmluvy.

⁸³ Článek 82 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

Právo kupujícího na odstranění vad plnění opravou, které je stanoveno ve třetím odstavci článku 46 Vídeňské úmluvy, je omezeno obdobně jako právo kupujícího na dodání náhradního zboží. Kupující je může uplatnit pouze v případě, že toto uplatnění nebude „*nepřiměřené s přihlédnutím ke všem okolnostem*.“⁸⁴ Dalším limitujícím faktorem je pak skutečnost, že kupující musí své právo na odstranění vad plnění opravou uplatnit „*bud' současně s oznámením učiněným podle článku 39, nebo v přiměřené době poté*.“⁸⁵

Jak jsem již uvedl shora, právo kupujícího požadovat opravu zboží je limitováno *obdobně*, nikoliv však *shodně*, s limitací jeho práva na dodání náhradního zboží. Rozdíl spočívá v jeho podmíněnosti *přiměřeností s přihlédnutím ke všem okolnostem*, nikoliv podmíněnosti *podstatným porušením smlouvy* podle článku 25 Vídeňské úmluvy. Při zkoumání přiměřenosti požadavku kupujícího na opravu zboží je vážen zájem kupujícího na opravě zboží oproti nákladům prodávajícího, které by prodávající s provedením takovéto opravy měl.⁸⁶ Tato nákladnost opravy se však vždy poměřuje vůči možnosti řešit defekt zboží dodáním nového zboží, nikoliv vůči ceně dodaného zboží podle kupní smlouvy⁸⁷.

Kromě nákladnosti opravy hrají při posuzování přiměřenosti roli i další faktory. Jedná se zejména o faktickou možnost prodávajícího provést opravu zboží.⁸⁸ Může tak být nepřiměřené požadovat opravu vad zboží například v případech velké geografické vzdálenosti mezi prodávajícím a kupujícím⁸⁹ nebo v případech, kdy prodávající je pouze distributorem a nikoliv výrobcem zboží a nedisponuje tedy potřebnými znalostmi k provedení opravy zboží⁹⁰.

Třetí odstavec článku 46 Vídeňské úmluvy se zabývá pouze situací, kdy by provedení opravy zboží bylo nepřiměřené z pohledu prodávajícího. Případy, kdy by provedení takové opravy způsobilo nepřiměřené obtíže, je řešen v prvním odstavci článku 48 Vídeňské úmluvy.⁹¹

---

⁸⁴ Článek 46 odst. 3 Vídeňské úmluvy.

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ ACHILLES, Wilhelm-Albrecht, op. cit. pozn. 65, čl. 46, para. 7.

⁸⁷ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 720.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ HONNOLD, John O., op. cit. pozn. 27, §284.

⁹⁰ STAUDINGER, Julius, op. cit. pozn. 36, čl. 46, para. 62.

⁹¹ K výkladu článku 48 odst. 1 Vídeňské úmluvy viz příslušná část 4.2.2. této kapitoly.

4.1.2. Porušení kupní smlouvy kupujícím

Obdobně jako v případě porušení smlouvy prodávajícím je v článku 62 Vídeňské úmluvy upraveno právo na plnění prodávajícího v případě porušení kupní smlouvy kupujícím. Z pochopitelných důvodů však mění obsah práva na plnění, který závisí na způsobu porušení povinností kupujícího z mezinárodní kupní smlouvy, které jsou jiné než povinnosti prodávajícího.⁹²

Článek 62 Vídeňské úmluvy tak výslovně stanoví, že prodávající má v případě porušení kupní smlouvy kupujícím právo „*požadovat, aby kupující zaplatil kupní cenu, převzal dodávku nebo splnil jiné své povinnosti*“. Svojí strukturou tak reaguje na článek 53 Vídeňské úmluvy, který stanoví povinnosti kupujícího „*zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku v souladu se smlouvou a touto Úmlouvou*.“ Důvodem, proč je právo prodávajícího domáhat se, aby kupující zaplatil za zboží kupní cenu, výslovně zmíněno v článku 62 Vídeňské úmluvy, je skutečnost, že zaplacení kupní ceny za zboží je jedním z hlavních zájmů prodávajícího.⁹³

Ustanovení článku 62 Vídeňské úmluvy přijalo v otázce práva prodávajícího domáhat se na kupujícího zaplacení kupní ceny kontinentální přístup a odchýlilo se tak od anglosaského právního konceptu. Kontinentální přístup, přijatý i v úpravě Vídeňské úmluvy, se vyznačuje tím, že toto právo prodávajícího není podmíněné v tom smyslu, že jej prodávající může uplatnit jako svůj primární nárok.⁹⁴

Oproti tomu anglosaská úprava se vyznačuje tím, že prodávající má primárně povinnost pokusit se prodat zboží, za něž kupující nezaplatil kupní cenu, třetí straně. Rozdíl v ceně původní a náhradní transakce se poté může domáhat po kupujícího v rámci svého práva na náhradu škody. Právo domáhat se na kupujícího zaplacení kupní ceny (anglicky *action for the price*) je v anglosaském systému práva vnímáno až jako právo druhotné, které může být prodávajícímu přiznáno pouze v případě, že přiznání

---

⁹² ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 168.

⁹³ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Čl. 58 č. 2. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-62.html>

⁹⁴ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 877.

náhrady škody by bylo neadekvátní, tedy že po něm není možné rozumně požadovat, aby zboží prodal třetí straně a na kupujícím se domáhal pouze náhrady škody.⁹⁵

Shodně s ustanovením článku 46 Vídeňské úmluvy je právo prodávajícího domáhat se na kupujícím splnění jeho povinností z mezinárodní kupní smlouvy limitováno v tom smyslu, že se jej prodávající nemůže domáhat v případě, že již „uplatnil nárok z porušení smlouvy, jež je neslučitelný s takovým požadavkem.“⁹⁶ Takový nárokem, který je neslučitelný s nárokem prodávajícího na plnění kupní smlouvy kupujícím, tedy zejména na zaplacení kupní ceny a na převzetí zboží, je především uplatnění nároku na odstoupení od kupní smlouvy v souladu s článkem 64 Vídeňské úmluvy.⁹⁷

4.2. Právo na druhé plnění

Poněkud netradičním nárokem je právo prodávajícího na druhé plnění, které dává prodávajícímu právo na provedení řádného plnění, i když původně provedl plnění vadné.⁹⁸ Právo na druhé plnění lze rozlišit na právo na odstranění vad plnění, které je prodávajícímu umožněno v souladu s článkem 37 Vídeňské úmluvy, a na právo na dodatečné plnění, které je prodávajícímu umožněno za podmínek stanovených v článku 48 Vídeňské úmluvy.

4.2.1. Právo na odstranění vad plnění

Právo na odstranění vad plnění podle článku 37 Vídeňské úmluvy není právem z porušení kupní smlouvy, jelikož jej prodávající může využít pouze před stanovenou dobou pro dodání zboží. Uvádím jej zde nicméně pro úplnost výkladu z důvodu jeho provázanosti s právem prodávajícího z porušení kupní smlouvy stanoveného v článku 48 Vídeňské úmluvy.

---

⁹⁵ MCKENDRICK, Ewan. *Contract law: text, cases, and materials*. 4. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. s. 930-932.

⁹⁶ Článek 62 Vídeňské úmluvy *in fine*.

⁹⁷ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 879.

⁹⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 171.

Článek 37 Vídeňské úmluvy dává prodávajícímu právo „*dodat chybějící část nebo chybějící množství dodaného zboží nebo dodat náhradní zboží za dodané vadné zboží nebo odstranit vady dodaného zboží*“. Toto právo prodávajícího je však podmíněno tím, že druhé plnění prodávající uskuteční ještě před stanovenou dobou pro dodání zboží a že tím kupujícímu nezpůsobí nepřiměřené obtíže nebo nepřiměřené výdaje.

V případě, že prodávající využije svého práva podle článku 37 Vídeňské úmluvy a provede druhé plnění, není tím zbaven povinnosti k náhradě škody, která kupujícímu v souvislosti s provedením druhého plnění prodávajícím vznikla. Takovou škodou mohou být například náklady na vrácení zboží prodávajícímu, škody na jiném majetku kupujícího (např. zničený materiál v souvislosti s provozem chybného přístroje) a za určitých podmínek také náklady spojené s převzetím zboží kupujícím před smluvně stanoveným datem dodání⁹⁹ ¹⁰⁰.

Z výše uvedených podmínek uplatnění práva prodávajícího na druhé plnění podle článku 37 Vídeňské úmluvy vyplývá, že prodávající musí svého práva využít před uplynutím doby stanovené pro dodání zboží. Tato skutečnost je významná z toho důvodu, že v takovém případě není založeno právo kupujícího na odstoupení od smlouvy podle článku 49 odst. 1 písm. a Vídeňské úmluvy, jelikož škoda způsobená kupujícímu poté, co je napravena vada plnění, již nemůže dosáhnout intenzity *podstatného porušení smlouvy* podle článku 25 Vídeňské úmluvy.¹⁰¹

4.2.2. Právo na dodatečné plnění

Právem z porušení kupní smlouvy v pravém slova smyslu je pak právo prodávajícího na dodatečné plnění vyplývající z ustanovení článku 48 Vídeňské úmluvy. Toto ustanovení dává prodávajícímu možnost napravit vady plnění i po stanovené lhůtě k plnění a tím pádem odstranit své porušení mezinárodní kupní smlouvy.

---

⁹⁹ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 787-788.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 606.

¹⁰¹ LOOKOFSKY, Joseph M. *Understanding the CISG: A Compact Guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3. (světové) vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwers Law International, 2008. s. 121.

To, jakým způsobem může prodávající odstranit vady plnění, záleží na způsobu porušení mezinárodní kupní smlouvy. Nejčastěji tak půjde o dodání chybějícího zboží, o dodání náhradního zboží za zboží s vadami nebo o provedení opravy zboží. V případě, že je možných několik způsobů odstranění vad plnění, je právo volby ponecháno na prodávajícím. Podstatné je pouze, aby způsob nápravy porušení kupní smlouvy, který prodávající zvolí, plně odstraní porušení kupní smlouvy.¹⁰² Je tak na něm, zda např. v případě porušení kupní smlouvy dodáním vadného zboží zvolí opravu dodaného zboží nebo dodání zboží náhradního.¹⁰³ Proávající by však měl vždy volit ten způsob, který představuje pro prodávajícího to nejmenší omezení.¹⁰⁴

Přesto je však prodávající při volbě prostředků odstranění vad plnění vázán určitými podmínkami, které jsou pro realizaci práva na dodatečné plnění stanoveny přísněji než v případě práva na odstranění vad plnění¹⁰⁵. Proávající tak může využít svého práva na dodatečné plnění pouze v případě, že tak může učinit „*bez nepřiměřeného odkladu*“ a pouze za předpokladu, že tím kupujícímu nezpůsobí „*nepřiměřené obtíže nebo pochybnosti, že kupující nebude muset uhradit náklady vynaložené prodávajícím*“¹⁰⁶.

Pojem přiměřenosti, resp. nepřiměřenosti je nutné ve spojení s článkem 48 Vídeňské úmluvy vykládat vždy z pohledu kupujícího, nikoliv z pohledu prodávajícího.¹⁰⁷ Není však možné poskytnout nějaký obecný výklad tohoto pojmu, jelikož musí být vykládán vždy na základě okolností toho kterého případu.¹⁰⁸ V každém případě však není podmínkou existence *nepřiměřenosti* skutečnost, že by veškeré skutkové okolnosti daného případu musely dosáhnout stádia *podstatného porušení smlouvy* ve významu článku 25 Vídeňské úmluvy.¹⁰⁹ Jako vodítko při posuzování pojmu *nepřiměřenosti* pak lze použít poučku, že musí jít o situaci, jejíž míra závažnosti

---

¹⁰² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 735.

¹⁰³ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair. *The CISG: A New Textbook for Students and Practitioners*. München: Sellier, 2007. s. 219.

¹⁰⁴ BIANCA, C.M., BONELL, Michael J., op. cit. pozn. 31, s. 354.

¹⁰⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 171.

¹⁰⁶ Srov. podmínku využití práva druhého plnění podle článku 37 Vídeňské úmluvy, kdy prodávající nesmí způsobit kupujícímu „*nepřiměřené obtíže nebo nepřiměřené výdaje*“.

¹⁰⁷ HONSELL, Heinrich, BRUNNER, Christoph. *Kommentar zum UN-Kaufrecht: Übereinkommen der Vereinten Nationen über Verträge über den Internationalen Warenkauf (CISG)*. 2. vyd. Berlin: Springer, 2008. s. 565.

¹⁰⁸ BIANCA, C.M., BONELL, Michael J., op. cit. pozn. 31, s. 352.

¹⁰⁹ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 737.

není zřejmě nicotná, avšak nemusí dosahovat takové intenzity, která by pro kupujícího byla přímo nesnesitelná.¹¹⁰

Jako příklad nepřiměřených obtíží pak může sloužit případ, který byl projednáván u Okresního soudu v Mnichově¹¹¹ a který se týkal dodávky chemikálií, které byly dodány v kvalitě neodpovídající uzavřené mezinárodní kupní smlouvě. Jedinou možností, jak by mohl prodávající povést dodatečné plnění v souladu s článkem 48 Vídeňské úmluvy, bylo v tomto případě zastavení probíhající produkce. Okresní soud v této věci konstatoval, že takový zásah by způsobil nepřiměřené obtíže a tuto možnost prodávajícímu nepovolil.

První odstavec článku 48 Vídeňské úmluvy dále stanoví, že prodávající má právo odstranit vady plnění pouze za předpokladu, že tak učiní „na své náklady“. To znamená, že prodávající nesmí přenést dodatečné náklady, nově vzniklé v souvislosti s druhým plněním, na kupujícího. Nesmí také provedení nápravy vadného plnění podmínit souhlasem s takovým přenesením dodatečných nákladů na kupujícího.¹¹²

Zároveň výše uvedené ustanovení znamená, že prodávající musí kupujícímu poskytnout náhradu veškerých nákladů, které v souvislosti s druhým plněním kupujícímu nově vzniknou. Mezi takové mohou patřit například náklady s přijetím nové dodávky zboží a odesláním vadného zboží zpět prodávajícímu, náklady s dočasným přerušением produkce vzniklé v souvislosti s provedením opravy zboží nebo náklady ceny náhradních dílů.¹¹³

Jak je zdůrazněno ve druhém pododstavci prvního odstavce článku 48 Vídeňské úmluvy, povinností prodávajícího poskytnout kupujícímu náhradu veškerých nákladů, které v souvislosti s druhým plněním kupujícímu nově vzniknou, není dotčeno právo kupujícího na náhradu škody z vadného plnění, kterou utrpěl v souvislosti s prvním (vadným) plněním.¹¹⁴ Nicméně je toto právo na náhradu škody limitováno faktem, že již

---

¹¹⁰ HONSELL, Heinrich, BRUNNER, Christoph, op. cit. pozn. 107, s. 565.

¹¹¹ Rozhodnutí Okresního soudu v Mnichově (*Amtsgericht München*), Německo ze dne 23.6.1995, č. 271 C 18968/94 [cit. 23.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950623g1.html>

¹¹² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 736.

¹¹³ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamm (*Oberlandesgericht Hamm*), Německo ze dne 9.6.1995, č. 11 U 191/94 [cit. 10.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/146.htm>

¹¹⁴ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 736.

došlo k druhému plnění. Kupující tedy nemůže požadovat náhradu té škody, která byla zhojena dodatečným plněním.¹¹⁵

Prodávající, který se po stanovené lhůtě k plnění rozhodne odstranit vady plnění provedením dodatečného plnění, se nachází v nejisté situaci, jelikož neví, zda kupující jeho snahu o odstranění vad plnění přijme, či zda ji odmítne s poukazem na její nepřiměřenost ve smyslu prvního odstavce článku 48 Vídeňské úmluvy nebo s poukazem na uplatnění svého práva na odstoupení od smlouvy podle článku 49 Vídeňské úmluvy.¹¹⁶ Tuto nejistotu se Vídeňská úmluva snaží odstranit ustanoveními odstavců 2 a 3 článku 48, které tak poskytují prodávajícímu ochranu před učiněním zbytečných pokusů o odstranění vad plnění.

Podle ustanovení druhého odstavce článku 48 Vídeňské úmluvy je prodávající oprávněn požádat kupujícího o sdělení, zda přijme druhé plnění prodávajícího. Prodávající je povinen stanovit ve své žádosti lhůtu pro provedení svého druhého plnění. Vídeňská úmluva neklade na délku této lhůty žádné nároky. Nicméně pokud by ji prodávající stanovil jako příliš dlouhou, vystavoval by se tím riziku, že z tohoto důvodu kupující jeho žádost oprávněně odmítne.¹¹⁷

Kupující je povinen oznámit prodávajícímu, zda jeho žádost přijímá, či zda ji odmítá, a to „v přiměřené lhůtě“¹¹⁸. Přiměřenost lhůty pro odpověď kupujícího závisí na okolnostech daného případu, zejména na charakteru vadného plnění, na způsobu, kterým hodlá prodávající odstranit vadné plnění provedením dodatečného plnění, a na délce lhůty, kterou si pro provedení dodatečného plnění ve své žádosti stanovil prodávající.¹¹⁹

V případě, že kupující s nabídkou prodávajícího na provedení dodatečného plnění souhlasí, nebo v případě, že v přiměřené lhůtě na nabídku prodávajícího neodpoví, je prodávající oprávněn provést dodatečné plnění ve lhůtě, kterou specifikoval ve své nabídce na provedení dodatečného plnění. Prodávající je v takovém případě oprávněn provést dodatečné plnění bez ohledu na to, zda existují skutečnosti

---

¹¹⁵ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Čl. 44 č. 9 pozn. 1. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-48.html#1>

¹¹⁶ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 220.

¹¹⁷ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 743.

¹¹⁸ Článek 48 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

¹¹⁹ BIANCA, C.M., BONELL, Michael J., op. cit. pozn. 31, s. 355.

ACHILLES, Wilhelm-Albrecht, op. cit. pozn. 65, čl. 48, para. 9.

opravňující ho k provedení dodatečného plnění podle prvního odstavce článku 48 Vídeňské úmluvy.¹²⁰

Po dobu, kterou prodávající stanovil ve své žádosti k provedení dodatečného plnění, nemůže kupující uplatnit „*takový nárok, který je neslučitelný s plněním závazku prodávajícím*.“¹²¹ Takovým nárokem neslučitelným s plněním závazku prodávajícího je například odstoupení od smlouvy nebo snížení ceny v souladu s článkem 50 Vídeňské úmluvy. Nicméně v případě, že prodávající neodstraní vady plnění ani v dodatečné lhůtě, kterou si pro jejich odstranění vyžádal ve své žádosti kupujícímu, získává kupující zpět možnost uplatnit veškeré nároky podle článku 45 Vídeňské úmluvy.¹²²

Třetí odstavec článku 48 Vídeňské úmluvy dále stanoví, že oznámení prodávajícího o poskytnutí druhého plnění v sobě zahrnuje i žádost kupujícímu o přijetí druhého plnění tak, jako by byla učiněna v souladu s ustanovením druhého odstavce článku 48 Vídeňské úmluvy.

Poslední, tedy čtvrtý, odstavec článku 48 Vídeňské úmluvy nakonec stanoví, že „*Žádost nebo oznámení prodávajícího podle odstavce 2 nebo 3 tohoto článku je účinná, jen když ji kupující obdrží*.“ Toto ustanovení je vyjasněním aplikace článku 27 Vídeňské úmluvy na žádost nebo oznámení učiněné podle článku 48 Vídeňské úmluvy. Žádost nebo oznámení jsou tak vůči kupujícímu účinné okamžikem, kdy mu byly doručeny. Od tohoto okamžiku také počíná kupujícímu běžet lhůta k vyjádření.¹²³

4.3. Právo na odstoupení od smlouvy

Právo na odstoupení od kupní smlouvy je ve Vídeňské úmluvě upraveno samostatně pro případ porušení kupní smlouvy prodávajícím a pro případ porušení kupní smlouvy kupujícím. V našem výkladu se budeme držet systematiky Vídeňské úmluvy a podáme výklad práva na odstoupení od kupní smlouvy odděleně pro oba dva výše uvedené případy.

Před započítím výkladu o právu na odstoupení od smlouvy je třeba zabývat se koncepčním pojetím tohoto práva v systému práv z porušení kupní smlouvy tak, jak je

---

¹²⁰ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 221.

¹²¹ Článek 48 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

¹²² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 743-744.

¹²³ Tamtéž, s. 744.

upraven ve Vídeňské úmluvě. Jak již bylo uvedeno výše¹²⁴, je jedním ze základních prvků, na kterých stojí Vídeňská úmluva, zásada *pacta sunt servanda* (smlouvy se mají plnit).¹²⁵ Proto i právo na odstoupení od smlouvy je v úpravě Vídeňské úmluvy koncipováno jako právo poslední záchrany, které nastupuje až ve chvíli, kdy ostatní snahy o zachování platnosti kupní smlouvy selžou.¹²⁶

Z výše uvedených důvodů je tak právo na odstoupení od smlouvy koncipováno ve Vídeňské úmluvě velmi restriktivně, omezeno celou řadou podmínek. Důvodem pro takto pojatou úpravu je pak skutečnost, že odstoupení od smlouvy vede v mezinárodním obchodně ke vzniku nežádoucích situací, a zejména v případě odstoupení od smlouvy po dodání zboží ke značným ztrátám a zbytečně vynaloženým nákladům.¹²⁷

4.3.1. V případě porušení kupní smlouvy prodávajícím

Právo kupujícího na odstoupení od kupní smlouvy je upraveno v článku 49 Vídeňské úmluvy. Ten ve svém prvním odstavci stanoví dvě situace, za nichž může kupující odstoupit od kupní smlouvy. Ve svém druhém odstavci poté upravuje časové podmínky, do kdy musí prodávající provést oznámení o odstoupení od smlouvy.

Vídeňská úmluva v prvním odstavci článku 49 stanoví dvě situace, za nichž může kupující odstoupit od kupní smlouvy. Kupující tak může učinit:¹²⁸

- „a) *jestliže prodávající nesplněním některé své povinnosti ze smlouvy nebo z této Úmluvy porušil smlouvu podstatným způsobem*“; nebo
- „b) *v případě nedodání zboží, jestliže prodávající nedodá zboží v dodatečně lhůtě určené kupujícím podle článku 47 odst. 1 nebo prohlásí, že nedodá zboží v takto určené lhůtě.*“

Ze znění prvního odstavce článku 49 Vídeňské úmluvy tak vidíme, že, na rozdíl od mnoha národních právních systémů¹²⁹, Vídeňská úmluva umožňuje jako obecný

---

¹²⁴ Srov. část 4.1. této kapitoly o právu na plnění.

¹²⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 168.

¹²⁶ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*), Německo ze dne 25.1.2008, č. 12 U 39/00 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/1681.htm>

¹²⁷ LOOKOFISKY, Joseph M., op. cit. pozn. 101, s. 115.

¹²⁸ Článek 49, odst. 1 Vídeňské úmluvy.

¹²⁹ SCHWENZER, Ingeborg H., FOUNTOLAKIS, Christiana, DIMSEY, Mariel. *International sales law*. 2. vyd. Portland, Oregon: Hart Publishing, 2012. s. 369 a násled.

důvod odstoupení od smlouvy pouze v případě *podstatného porušení smlouvy*.¹³⁰ Prodávající nemá v takovém případě povinnost oznámit předem prodávajícímu svůj záměr odstoupit od kupní smlouvy ani mu poskytnou jakoukoliv dodatečnou lhůtu k nápravě *podstatného porušení smlouvy*.¹³¹ Je však třeba mít na paměti, že v určitých případech, kdy prodávající může a je ochoten napravit porušení kupní smlouvy, nemůže porušení kupní smlouvy dosáhnout intenzity *podstatného porušení smlouvy*.¹³²

Ustanovení článku 49 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy je pak ve vztahu k obecnému důvodu odstoupení od smlouvy pro *podstatné porušení smlouvy* ustanovením speciálním. Toto ustanovení zakládá právo kupujícího odstoupit od kupní smlouvy z důvodu nedodání zboží prodávajícím. Aby však kupující mohl tento důvod uplatnit, musí nejdříve poskytnout prodávajícímu dodatečnou lhůtu k plnění v souladu s článkem 47 Vídeňské úmluvy. Odstoupit od smlouvy poté kupující může buď po uplynutí této dodatečné lhůty, nebo po prohlášení prodávajícího, že zboží v této dodatečné lhůtě nedodá.¹³³

Důvod pro odstoupení od smlouvy, stanovený v článku 49 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy, však dopadá pouze na situace nedodání zboží prodávajícím. Nedotýká se tak situací, kdy je dodáno zboží s vadami, které tak neodpovídá ustanovením článků 35, 41 a 42 Vídeňské úmluvy. V takovémto případě může prodávající od smlouvy odstoupit pouze v případě, že vady zboží dosahují intenzity *podstatného porušení smlouvy*.¹³⁴

Jak dovozujeme z článku 26 Vídeňské úmluvy, který stanoví, že „*Prohlášení o odstoupení od smlouvy je účinné, jen když je oznámeno druhé straně.*“, nedochází k odstoupení od smlouvy *ipso facto* naplněním výše uvedených důvodů pro odstoupení od smlouvy, nýbrž je třeba aktivita odstupující smluvní strany.¹³⁵ Kupující nicméně může již v oznámení, kterým určuje prodávajícímu dodatečnou lhůtu k plnění v souladu s článkem 47 odst. 1 Vídeňské úmluvy, stanovit, že po uplynutí takto stanovené

---

¹³⁰ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 747.

¹³¹ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 45 č. 5, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-49.html>

¹³² Blíže k pojmu *podstatné porušení smlouvy* viz kapitola 3. této práce.

¹³³ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 209.

¹³⁴ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 753-754.

¹³⁵ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 210.

dodatečné lhůty již nemá zájem na pokračování kupní smlouvy. V takovém případě dojde k odstoupení od smlouvy marným uplynutím dodatečné lhůty k plnění.¹³⁶

Lhůta pro učinění oznámení kupujícího od odstoupení od smlouvy je nicméně omezena ustanovením druhého odstavce článku 49 Vídeňské úmluvy, který stanoví, že kupující ztrácí právo odstoupit od smlouvy v případě, že prohlášení o odstoupení neučiní v následujících lhůtách po dodání zboží prodávajícím:

„a) při pozdní dodávce v přiměřené době poté, kdy se dověděl o uskutečnění dodávky;

b) při jiném porušení povinností než při pozdní dodávce v přiměřené době;

i) poté, kdy se dozvěděl nebo musel dozvědět o takovém porušení;

ii) po uplynutí dodatečné lhůty určené kupujícím podle článku 47 odst. 1 nebo po prohlášení prodávajícího, že nesplní své povinnosti v takové dodatečné lhůtě, nebo

iii) po uplynutí dodatečné lhůty stanovené prodávajícím podle článku 48 odst. 2 nebo po prohlášení kupujícího, že nepřijme plnění.“

Z výše uvedeného vyplývá, že kupující není ve svém právu odstoupit od smlouvy limitován časem v případě, že prodávající je v prodlení s dodáním zboží. V takovém případě může učinit prohlášení o odstoupení od kupní smlouvy kdykoliv.¹³⁷

4.3.2. V případě porušení kupní smlouvy kupujícím

Právo prodávajícího na odstoupení od kupní smlouvy je upraveno v článku 64 Vídeňské úmluvy, přičemž jeho struktura je obdobná struktuře článku 49 Vídeňské úmluvy.¹³⁸ Ve svém prvním odstavci tak stanoví dvě situace, za nichž může prodávající odstoupit od kupní smlouvy, zatímco ve svém druhém odstavci upravuje časové podmínky, do kdy musí kupující provést oznámení o odstoupení od smlouvy.

Dle ustanovení prvního odstavce článku 64 Vídeňské úmluvy tak může prodávající odstoupit od kupní smlouvy:

---

¹³⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), Rakousko ze dne 28.4.2000, č. 1 Ob 292/99v [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/581.pdf>

¹³⁷ STAUDINGER, Julius, op. cit. pozn. 36, čl. 9, para. 30.

¹³⁸ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 325.

- „a) jestliže kupující nesplněním některé své povinnosti ze smlouvy nebo z této Úmluvy porušil smlouvu podstatným způsobem“; nebo
- „b) jestliže kupující nesplnil povinnost zaplatit kupní cenu nebo převzít dodávku zboží v dodatečné lhůtě stanovené prodávajícím podle článku 63 odst. 1 nebo jestliže prohlásí, že tyto povinnosti v této lhůtě nesplní.“

*Podstatné porušení smlouvy*¹³⁹ tak opět, stejně jako v případě odstoupení od kupní smlouvy kupujícím, představuje obecný důvod odstoupení od smlouvy, zatímco ustanovení článku 64 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy je ve vztahu k tomuto obecnému důvodu odstoupení od smlouvy ustanovením speciálním.

Ustanovení článku 64 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy tak dává prodávajícímu možnost odstoupit od kupní smlouvy i v případě, kdy porušení kupní smlouvy kupujícím nedosahuje intenzity *podstatného porušení smlouvy*. Podmínkou k takovému odstoupení od smlouvy je, že kupující je v prodlení se splněním své povinnosti zaplatit kupní cenu nebo převzít zboží a tuto svou povinnost nesplnil ani v dodatečné lhůtě udělené mu kupujícím v souladu s ustanovením článku 63 odst. 1 Vídeňské úmluvy.¹⁴⁰

Shodně s úpravou odstoupení od smlouvy pro porušení povinností prodávajícího nedochází ani nyní k odstoupení od smlouvy *ipso facto* naplněním výše uvedených důvodů pro odstoupení od smlouvy, nýbrž je třeba, aby prodávající učinil v souladu s ustanovením článku 26 Vídeňské úmluvy prohlášení o odstoupení od smlouvy.¹⁴¹

Do doby, než kupující zaplatí kupní cenu, není právo prodávajícího odstoupit od kupní smlouvy nijak časově limitováno. V případě, že však již kupující kupní cenu za zboží zaplatil, zaniká právo prodávajícího odstoupit od kupní smlouvy uplynutím lhůt stanovených ve druhém odstavci článku 64 Vídeňské úmluvy.¹⁴² Prodávající tak musí učinit prohlášení o odstoupení od smlouvy:¹⁴³

- „a) při opožděném plnění kupujícího dříve, než se dozvěděl, že kupující splnil svou povinnost nebo
- b) při jiném porušení smlouvy než opožděném plnění kupujícího v přiměřené době;

¹³⁹ Blíže k pojmu *podstatné porušení smlouvy* viz kapitola 3. této práce.

¹⁴⁰ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 901-902.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 907.

¹⁴² Tamtéž, s. 903.

¹⁴³ Článek 64 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

- i) poté, kdy se prodávající dozvěděl nebo měl dozvědět o porušení smlouvy;
nebo
- ii) po uplynutí dodatečné lhůty stanovené prodávajícím podle článku 63 odst. 1 nebo po prohlášení kupujícího, že nesplní své povinnosti v této dodatečné lhůtě.“

4.4. Právo na snížení kupní ceny

Ustanovení článku 50 Vídeňské úmluvy dává kupujícímu při splnění určitých podmínek právo provést jednostranné snížení kupní ceny za zboží, které není v souladu s mezinárodní kupní smlouvou. Pro uplatnění tohoto práva přitom není rozhodné, zda již kupní cena byla zaplacená, či nikoliv.

Toto právo z porušení kupní smlouvy má kořeny v římském právu v podobě *actio quanti minoris*¹⁴⁴, kdy tato žaloba poskytovala formou práva na snížení kupní ceny kupujícímu obranu při dodání vadného plnění, konkrétně otroků nebo dobytka. Z tohoto důvodu je princip práva na snížení kupní ceny do značné míry neznámý právníkům z anglosaských zemí, jelikož *common law* tento princip nezná a nahrazuje jej nárokem kupujícího na náhradu škody.¹⁴⁵

Principem práva na snížení kupní ceny je „*přizpůsobení smlouvy změněným podmínkám bez nutnosti zásahu soudu a při „zachování smlouvy“*“.¹⁴⁶ Kupující si ponechá zboží, které není v souladu s mezinárodní kupní smlouvou, a sníží cenu za něj zaplacenou na úroveň hodnoty odpovídající hodnotě skutečně dodaného zboží. Toto snížení kupní ceny ale nelze chápat jako uplatnění nároku na náhradu škody nebo uplatnění nároku na částečné odstoupení od smlouvy, ale spíše jako úpravu původní kupní smlouvy, která tímto zůstává zachována, takovým způsobem, jako by od počátku bylo jejím předmětem dodání zboží v kvalitě, ve které bylo skutečně dodáno.¹⁴⁷

Výhodou tohoto práva z porušení kupní smlouvy oproti právu na náhradu škody je zejména jeho jednoduchost. Kupující při jeho uplatnění získává možnost jednostranně

¹⁴⁴ BERGSTEN, Eric E., MILLER Anthony J. *The Remedy of Reduction of Price*. The American Journal of Comparative Law. Baltimore: American Society of Comparative Law, 1979, Vol. 27, No. 2/3, s. 255-277. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/bergsten.html>

¹⁴⁵ Schlechtereum, s. 770, footnote 2

¹⁴⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 170.

¹⁴⁷ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 771.

snížit kupní cenu, čímž přenáší tíži zahájení případného soudního nebo arbitrážního řízení na prodávajícího.¹⁴⁸ Prodávající je v takovém případě povinen unést důkazní břemeno, že zde existovaly skutečnosti opravňující prodávajícího k provedení druhého plnění¹⁴⁹. Naopak kupující musí unést důkazní břemeno týkající se způsobu určení snížené kupní ceny.¹⁵⁰

Další výhodou, kterou právo na snížení kupní ceny přináší kupujícímu, je jeho nezávislost na působení *vyšší moci*. Ustanovení článku 79 odst. 1 Vídeňské úmluvy stanoví situace (*vyšší moc*), za kterých není smluvní strana odpovědná za nesplnění své povinnosti. V případě, že taková situace nastane, a v případě, že jsou zároveň splněny další podmínky, tak není smluvní strana odpovědná a druhá smluvní strana se po ní nemůže domáhat náhrady škody.¹⁵¹ Nicméně pátý odstavec článku 79 Vídeňské úmluvy stanoví, že „*Ustanovení tohoto článku [článku 79 Vídeňské úmluvy] nebrání tomu, aby kterákoli ze stran vykonala jiné právo než nárok na náhradu škody podle této Úmluvy.*“ To ve svém výsledku znamená, že kupující, kterému je v důsledku působení *vyšší moci* zabráněno domáhat se po prodávajícím náhrady škody, může stále uplatnit své právo na snížení kupní ceny v souladu s článkem 50 Vídeňské úmluvy.¹⁵²

Ke vztahu práva na snížení kupní ceny a práva na náhradu škody je nutné poznamenat, že tato práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy se vzájemně nevylučují.¹⁵³ Je tak možné, v případě že nejsou splněny podmínky vyloučení odpovědnosti podle ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy, aby kupující provedl snížení kupní ceny na základě článku 50 Vídeňské úmluvy a zároveň na základě článku 45 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy ve spojení s článkem 45 odst. 2 Vídeňské úmluvy žádal po prodávajícím náhradu škody. Tou v tomto případě mohou být například náklady na znalecké posudky nebo následná škoda.¹⁵⁴

---

¹⁴⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 171.

¹⁴⁹ Článek 50 odst. 1 věta druhá Vídeňské úmluvy, výklad k této otázce viz níže v této podkapitole.

¹⁵⁰ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 251.

¹⁵¹ K pojmu *vyšší moc* a k ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy viz níže kapitola 6.1. této práce.

¹⁵² CHENGWEI, Liu. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL*. 2003. 6.3.3.2. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei.html>

¹⁵³ SONDAHL, Erika. *Understanding the Remedy of Price Reduction: A Means to Fostering a More Uniform Application of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. The Vindobona Journal of International Commercial Law and Arbitration. Vienna: Moot Alumni Association, 2003, Vol. 7, No. 2, s. 255-276. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/sondahl.html>

¹⁵⁴ HONNOLD, John O., op. cit. pozn. 27, §312.

Omezení týkající se uplatnění práva na snížení kupní ceny kupujícím je nicméně obsaženo ve druhé větě článku 50 Vídeňské úmluvy. Ten stanoví, že kupující nemůže uplatnit své právo na snížení kupní ceny, pokud „*prodávající odstraní neplnění své povinnosti podle článku 37 nebo článku 48 nebo jestliže kupující odmítne přijmout plnění poskytnuté prodávajícím v souladu s těmito články*“. Toto ustanovení tak vyjasňuje, že právo prodávajícího na druhé plnění (ať již na odstranění vad plnění nebo na dodatečné plnění) má přednost před právem kupujícího na snížení ceny.

Kupující nemá možnost uplatnit své právo na snížení kupní ceny podle článku 50 Vídeňské úmluvy po celou dobu, po kterou může prodávající provést dodatečné plnění podle článku 48 Vídeňské úmluvy. Není přitom rozhodné, která ze smluvních stran učiní své jednání jako první. Pokud prodávající učiní kupujícímu nabídku na provedení druhého plnění, ztrácí tím kupující právo na snížení kupní ceny až do doby, než případně bezúspěšně uplyne lhůta stanovená v souladu s článkem 48 Vídeňské úmluvy k provedení dodatečného plnění prodávajícím.¹⁵⁵

V případě, že naopak kupující jako první uplatní své právo na snížení kupní ceny a prodávající následně ve lhůtě podle článku 48 Vídeňské úmluvy platně nabídne kupujícímu provedení druhého plnění, ztrácí oznámení kupujícího o snížení kupní ceny na účinnosti. Pouze pokud by prodávající neprovedl druhé plnění v souladu se lhůtou podle článku 48 Vídeňské úmluvy, nabylo by oznámení kupujícího o snížení kupní ceny v souladu s článkem 50 Vídeňské úmluvy opět účinnosti.¹⁵⁶

Stojí za povšimnutí, že právo kupujícího na snížení ceny zaniká v případě, že kupující odmítne návrh prodávajícího na dodatečné plnění učiněný v souladu s ustanovením článku 49 Vídeňské úmluvy. Důvodem pro tento zánik práva kupujícího na snížení kupní ceny je skutečnost, že kupující odmítnutím návrhu prodávajícího na dodatečné plnění porušuje svoji povinnost ke zmenšení ztráty, která je straně uplatňující právo z porušení mezinárodní kupní smlouvy stanovena článkem 77 Vídeňské úmluvy.¹⁵⁷

4.5. Právo na specifikaci zboží prodávajícím

---

¹⁵⁵ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 249.

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ CHENGWEI, Liu, op. cit. pozn. 152, bod 6.4.4.

Toto právo z porušení mezinárodní kupní smlouvy, které je stanovené článkem 65 Vídeňské úmluvy, náleží z podstaty věci pouze prodávajícímu. Právo na specifikaci zboží může prodávající uplatnit v případech, kdy kupní smlouva ponechává prostor pro bližší specifikaci zboží kupujícím a ten tuto specifikaci prodávajícímu neposkytne.¹⁵⁸

Aby prodávající mohl využít práva, které mu dává článek 65 Vídeňské úmluvy, a aby vůbec měl potřebu tohoto práva na specifikaci zboží využít, musí být splněny dvě podmínky. Předně musí uzavřená mezinárodní kupní smlouva vyžadovat, aby kupující byl podle smlouvy povinen „*určit formu, velikost nebo jiné vlastnosti zboží*“¹⁵⁹ a dále musí kupující tuto svou povinnost z mezinárodní kupní smlouvy porušit. Toto porušení nastane v případě, že specifikaci zboží neprovede „*ve smluvené nebo přiměřené lhůtě po dojití žádosti prodávajícího*“¹⁶⁰.

Článek 65 Vídeňské úmluvy se tak použije nejen v případech, kdy mezinárodní kupní smlouva přímo vyžaduje, aby kupující provedl specifikaci zboží, ale také v případech, kdy mezinárodní kupní smlouva ponechává specifikaci zboží na vzájemné dohodě smluvních stran a kupující odmítne spolupráci nezbytnou pro dosažení této dohody.¹⁶¹ Ustanovení článku 65 Vídeňské úmluvy naopak nedopadá na situace, kdy mezinárodní kupní smlouva pouze dává kupujícímu možnost provést specifikaci zboží, avšak nevyužití této možnosti nebrání prodávajícímu ve splnění svých povinností z mezinárodní kupní smlouvy.¹⁶²

První odstavec článku 65 Vídeňské úmluvy dále stanoví, že prodávající získává právo na provedení specifikace zboží v případě, že tak kupující neučiní „*ve smluvené nebo přiměřené lhůtě po dojití žádosti prodávajícího*“. Je tedy třeba rozlišit dvě situace, a totiž situaci, kdy je doba pro specifikaci zboží určena přímo mezinárodní kupní smlouvou, a situaci, kdy tato doba smluvně určena není, avšak je nutné specifikaci zboží provést¹⁶³.

V prvním případě, kdy je datum pro specifikaci zboží určeno přímo v mezinárodní kupní smlouvě, získává prodávající právo provést v souladu

---

¹⁵⁸ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 912.

¹⁵⁹ Článek 65 odst. 1 Vídeňské úmluvy.

¹⁶⁰ Tamtéž.

¹⁶¹ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 914.

¹⁶² *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 61 č. 5, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-65.html>

¹⁶³ Pro určení situací, kdy je nutné specifikaci provést, viz předcházející odstavec.

s ustanovením článku 65 Vídeňské úmluvy specifikaci zboží bez dalšího okamžikem uplynutí takto stanoveného data pro specifikaci zboží kupujícím.¹⁶⁴ Ve druhém případě, kdy datum pro provedení specifikace zboží kupujícím není v mezinárodní kupní smlouvě přímo stanoveno, musí prodávající kupujícího nejdříve vyzvat k tomu, aby specifikaci zboží provedl. Ten musí specifikaci zboží provést v přiměřené lhůtě po dojití výzvy prodávajícího. Délku této lhůty může prodávající určit ve své výzvě. Pokud ji prodávající ve své výzvě neurčí, posuzuje se délka přiměřené lhůty podle okolností případu. Teprve pokud kupující specifikaci v přiměřené lhůtě neprovede, může specifikaci zboží provést v souladu s ustanovením článku 65 Vídeňské úmluvy prodávající.¹⁶⁵

V případě, že se prodávající rozhodne využít svého práva a provést specifikaci zboží, klade na něj článek 65 Vídeňské úmluvy tři podmínky: specifikaci musí provést s přihlédnutím k potřebám kupujícího, „jež mu mohou být známy“¹⁶⁶, musí kupujícímu oznámit, že provedl specifikaci a podrobné údaje o této specifikaci¹⁶⁷ a musí v oznámení o provedení specifikace určit kupujícímu „přiměřenou lhůtu, v níž kupující může učinit rozdílné určení“^{168, 169}.

Povinnost prodávajícího provést specifikaci zboží s přihlédnutím k potřebám kupujícího, „jež mu mohou být známy“¹⁷⁰, je nutné vykládat v souladu s ustanovením článku 8 odst. 3 Vídeňské úmluvy. Prodávající tak musí vzít do úvahy veškeré relevantní okolnosti případu, a to včetně informací z průběhu vyjednávání mezinárodní kupní smlouvy, praxe smluvních stran, kterou si mezi sebou zavedly, obchodních zvyklostí nebo následného jednání smluvních stran po uzavření mezinárodní kupní smlouvy.

Dalšími dvěma podmínkami pro uplatnění práva prodávajícího na specifikaci zboží je, že prodávající musí kupujícímu oznámit, že provedl specifikaci zboží, a poskytnout mu v tomto oznámení přiměřenou lhůtu, ve které může kupující sdělit

---

¹⁶⁴ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 61 č. 7, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-65.html>

¹⁶⁵ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 914.

¹⁶⁶ Článek 65 odst. 1 Vídeňské úmluvy.

¹⁶⁷ Článek 65 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 61 č. 8, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-65.html>

¹⁷⁰ Článek 65 odst. 1 Vídeňské úmluvy.

prodávajícímu jinou specifikaci zboží. V případě, že kupující této možnosti nevyužije, stává se pro něj specifikace zboží učiněná prodávajícím závaznou.¹⁷¹ Přiměřenost lhůty je třeba vždy posoudit s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu, nicméně měla by být dostatečná k tomu, aby kupujícímu umožnila zvážit nastalou situaci, učinit dané rozhodnutí a toto doručit prodávajícímu.¹⁷²

Lhůta pro specifikaci zboží kupujícím, stanovená prvním odstavcem článku 65 Vídeňské úmluvy, i lhůta pro případné učinění rozdílné specifikace zboží kupujícím od specifikace zboží učiněné prodávajícím, stanovená ve druhém odstavci článku 65 Vídeňské úmluvy, počínají běžet od doručení příslušného oznámení prodávajícího kupujícímu. Riziko nedoručení příslušných oznámení prodávajícího kupujícím tak nese prodávající, což představuje odchylku od všeobecného pravidla stanoveného článkem 27 Vídeňské úmluvy.¹⁷³

Článek 65 odst. 1 Vídeňské úmluvy *in fine* dále stanoví, že i po provedení specifikace zboží prodávajícím zůstávají prodávajícímu ostatní práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy, na která má podle mezinárodní kupní smlouvy nebo Vídeňské úmluvy nárok. To znamená, že prodávající může nadále nárokovat po kupujícím náhradu škody v souladu s ustanovením článku 61 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy, v případech, kdy neprovedení specifikace zboží kupujícím dosahuje závažnosti *podstatného porušení smlouvy*, mezinárodní kupní smlouvu vypovědět v souladu s ustanovením článku 64 odst. 1 písm. a Vídeňské úmluvy, nebo stanovit kupujícímu v souladu s ustanovením článku 63 odst. 1 Vídeňské úmluvy dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění jeho povinností, tj. k provedení specifikace zboží. Jestliže tato dodatečná přiměřená lhůta uplyne, může pak prodávající vypovědět mezinárodní kupní smlouvu i na základě ustanovení článku 64 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy.¹⁷⁴

---

¹⁷¹ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 61 č. 10, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-65.html>

¹⁷² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 916.

¹⁷³ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 61 č. 10 pozn. 3 UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-65.html#3>

¹⁷⁴ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 61 č. 6, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-65.html>

5. Právo na náhradu škody

Právo na náhradu škody vychází z ustanovení článku 45 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy pro případ porušení kupní smlouvy prodávajícím a z článku 61 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy pro případ porušení kupní smlouvy kupujícím. Tato ustanovení tvoří právní základ, ze kterého poškozená smluvní strana odvozuje své sekundární právo na náhradu škody.

Výše uvedená ustanovení však nestanoví bližší náležitosti uplatnění sekundárního práva na náhradu škody, nýbrž v této otázce odkazují na ustanovení článků 74 až 77 Vídeňské úmluvy. Ustanovení článku 74 Vídeňské úmluvy tak představuje obecné ustanovení pro uplatnění práva na náhradu škody, když stanoví jeho základní podmínky a způsob určení výše náhrady škody. Z ustanovení článků 75 a 76 Vídeňské úmluvy pak vyplývají specifická pravidla pro náhradu škody v případě, že došlo k odstoupení od smlouvy. A konečně ustanovení článku 77 Vídeňské úmluvy stanoví povinnost poškozené smluvní strany povinnost ke zmírnění nastalé škody.

5.1. Předpoklady vzniku práva na náhradu škody

Jak jsem uvedl výše, základ práva na náhradu škody jakožto sekundárního práva z porušení kupní smlouvy je stanoven článkem 45 odst. 1 písm. b, respektive článkem 61 odst. 1 písm. b Vídeňské úmluvy. V těchto člancích Vídeňská úmluva stanoví, že *„Nesplní-li prodávající některou svou povinnost ze smlouvy o koupi nebo z této Úmluvy, může kupující požadovat náhradu škody podle článků 74 až 77.“*, resp. že *„Nesplní-li kupující některou svou povinnost stanovenou smlouvou nebo touto Úmluvou, může prodávající požadovat náhradu škody podle článků 74 až 77.“*

Jak je z výše uvedených článků Vídeňské úmluvy patrné, ke vzniku odpovědnosti smluvní strany za škodu stanoví Vídeňská úmluva jediný předpoklad, a totiž nesplnění povinnosti smluvní strany vyplývající z kupní smlouvy nebo z Vídeňské úmluvy. Odpovědnost za porušení kupní smlouvy je tak ve Vídeňské úmluvě stanovena

jako odpovědnost striktně objektivní, jelikož pro její vznik není třeba zavinění porušující smluvní strany, a to ani zavinění nedbalostní.¹⁷⁵

5.2. Rozsah náhrady škody

Jak jsem uvedl v předcházejících podkapitolách této diplomové práce, právo zakládající nárok na náhradu škodu je ve Vídeňské úmluvě stanoveno v článku 45 pro případ porušení kupní smlouvy prodávajícím a v článku 61 pro případ porušení kupní smlouvy kupujícím. Oba výše uvedené články pak odkazují na články 74 až 77 Vídeňské úmluvy pro stanovení rozsahu náhrady škody a pro jeho omezení.¹⁷⁶

Článek 74 Vídeňské úmluvy ve své první větě stanoví, že „*Náhrada škody při porušení smlouvy jednou stranou zahrnuje částku odpovídající ztrátě, včetně ušlého zisku, kterou utrpěla druhá strana v důsledku porušení smlouvy.*“ Z tohoto ustanovení vyplývá, že Vídeňská úmluva je postavena na principu *plné kompenzace*, který je vlastní mnoha systémům kontinentálního práva¹⁷⁷ a jehož smyslem je dosáhnout výsledku, kdy se po provedení náhrady škody bude poškozená smluvní strana nacházet ve stejné situaci, jako kdyby k porušení kupní smlouvy nedošlo a ta byla řádně plněna.¹⁷⁸ Tento princip je známý již z dob římského práva, kde náhrada škody sestávala z náhrady skutečné škody (*damnum emergens*) a z náhrady ušlého zisku (*lucrum cessans*).¹⁷⁹

Princip *plné kompenzace* umožňuje kompenzovat každou škodu, která poškozené smluvní straně vznikne, a to za předpokladu, že taková škoda byla pro porušující smluvní stranu předvídatelná¹⁸⁰. Žádný typ škody tak není z působnosti článku 74 Vídeňské úmluvy předem vyloučen.¹⁸¹ Náhrada ušlého zisku je v článku 74 Vídeňské úmluvy uvedena výslovně z toho důvodu, aby se zabránilo případnému příliš

---

¹⁷⁵ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1000.

¹⁷⁶ ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich, op. cit. pozn. 30, s. 176.

¹⁷⁷ SAIDOV, Djakhongir. *The law of damages in international sales: the CISG and other international instruments*. Oxford: Hart Publishing, 2008. s. 25.

¹⁷⁸ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 70 č. 3, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-74.html>

¹⁷⁹ SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo: systém a instituce*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 140-141.

¹⁸⁰ Bližší výklad k principu předvídatelnosti viz následující podkapitola této práce.

¹⁸¹ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 268-269.

úzkému chápání pojmu škoda pouze ve smyslu škody skutečné (*damnum emergens*).¹⁸² Výše zmíněný princip *plné kompenzace*, kdy je účelem nahradit škodu vzniklou poškozené smluvní straně, však zároveň vylučuje náhradu tzv. *exemplární škody*, tedy náhradu škody, jejímž účelem je potrestání smluvní strany za porušení smlouvy.¹⁸³

Na závěr je třeba poznamenat, že náhrada škody je prováděna zásadně v penězích, jak vyplývá z ustanovení první věty článku 74 Vídeňské úmluvy, které stanoví, že „*Náhrada škody [...] zahrnuje částku odpovídající ztrátě*“. Vídeňská úmluva tak nezná princip naturální restituce.¹⁸⁴

5.3. Omezení výše náhrady škody

Jak jsem uvedl v předcházející podkapitole, rozsah náhrady škody je ve Vídeňské úmluvě upraven principem *plné kompenzace*, jehož smyslem je dosáhnout výsledku, kdy se po provedení náhrady škody bude poškozená smluvní strana nacházet ve stejné situaci, jako kdyby k porušení kupní smlouvy nedošlo a ta byla řádně plněna.¹⁸⁵

Přesto je však rozsah náhrady škody ve Vídeňské úmluvě limitován, a to požadavkem příčinné souvislosti mezi porušením kupní smlouvy a vzniklou škodou, požadavkem předvídatelnosti rozsahu škody a povinností poškozené smluvní strany ke zmírnění nastalé škody. Všechny způsoby limitace rozsahu náhrady škody rozeberu podrobněji v této podkapitole.

5.3.1. Příčinná souvislost

Článek 74 Vídeňské úmluvy ve své první větě stanoví, že „*Náhrada škody [...] zahrnuje částku odpovídající ztrátě [...], kterou utrpěla druhá strana v důsledku*

---

¹⁸² FARNSWORTH, Allan E., op. cit. pozn. 12.

¹⁸³ CISG-AC Opinion No. 6, Calculation of Damages under CISG Article 74. 12.10.2007. Zpravodaj: Profesor John Y. Gotanda, Villanova University School of Law, Villanova, Pennsylvania, USA. komentář 9.5. [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op6.html>

¹⁸⁴ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1005.

¹⁸⁵ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 70 č. 3, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-74.html>

porušení smlouvy.“ Tím Vídeňská úmluva stanoví, že nahrazována je pouze škoda vzniklá v příčinné souvislosti s porušením kupní smlouvy.¹⁸⁶

Pro určení příčinné souvislosti se nejčastěji používá tzv. *teorie podmínky* (*condictio sine qua non*). Při použití tohoto testu je zkoumáno, zda určitá událost byla příčinou určitého následku, tedy zda by se daný následek stal, nebo nestal bez zkoumané příčinné události.¹⁸⁷

Nevýhodou testu *teorie podmínky* nicméně zůstává, že neoperuje s pravděpodobností nastání určitého následku. To tak může vést k dovození příliš rozsáhlé odpovědnosti za škodu. Tento nedostatek je ale ve Vídeňské úmluvě limitován použitím dalšího testu, a totiž testu *předvídatelnosti*.¹⁸⁸

5.3.2. Předvídatelnost

Jak bylo uvedeno výše, k omezení striktního režimu odpovědnosti za škodu v článku 74 Vídeňské úmluvy je ve Vídeňské úmluvě použita podmínka *předvídatelnosti*,¹⁸⁹ když článek 74 Vídeňské úmluvy ve své druhé větě stanoví, že „*Náhrada škody nesmí přesáhnout ztrátu a ušlý zisk, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa nebo měla předvídat v době uzavření smlouvy s přihlédnutím ke skutečnostem, o nichž věděla nebo měla vědět, jako možný důsledek porušení smlouvy.*“

Na rozdíl od standardu anglosaského práva, který uvažuje předvídatelnost u obou smluvních stran, Vídeňská úmluva ve svém článku 74 zvažuje pouze pohled porušující smluvní strany. Rozhodná je přitom znalost porušující smluvní strany „*v době uzavření smlouvy*“¹⁹⁰. Není tak rozhodné, zda porušující smluvní strana získala nebo měla získat vědomost o rizicích a jejich následcích, které nastaly až po tomto okamžiku.¹⁹¹

---

¹⁸⁶ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1015.

¹⁸⁷ SAIDOV, Djakhongir, op. cit. pozn. 177, s. 80-81.

¹⁸⁸ SAIDOV, Djakhongir. *Methods of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. Pace International Law Review. White Plains: Pace Law School, 2002, Vol. 14, No. 2. Dostupné z: <http://digitalcommons.pace.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1199&context=pilr>

¹⁸⁹ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 271.

¹⁹⁰ Článek 74 věta druhá Vídeňské úmluvy.

¹⁹¹ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1019.

Pro určení *předvídatelnosti* je v článku 74 Vídeňské úmluvy použita kombinace subjektivního a objektivního testu znalosti porušující smluvní strany („s přihlédnutím ke skutečností, o nichž věděla nebo měla vědět“). Vzhledem k obtížnosti prokazování subjektivní znalosti porušující smluvní strany je nejčastěji uplatňován test znalosti objektivní.¹⁹²

Při posuzování *předvídatelnosti* se posuzuje, zda byl předvídatelný vznik škody, nikoliv samotné porušení kupní smlouvy. Také je nutné, aby byla předvídatelná škoda alespoň přibližného rozsahu. Nestačí obecné povědomí, že z porušení kupní smlouvy může vzniknout nějaká škoda. Zároveň se ale nevyžaduje, aby porušující smluvní strana byla v době uzavření kupní smlouvy schopna předvídat přesné vyčíslení výše případné škody.¹⁹³

5.3.3. Povinnost ke zmírnění škody

Posledním faktorem limitujícím výši škody je povinnost ke zmírnění škody, která je stanovena článkem 77 Vídeňské úmluvy. Tento článek ukládá smluvní straně, již je porušující smluvní stranou způsobena škoda, povinnost učinit „*přiměřená opatření ke zmenšení ztráty, včetně ušlého zisku z porušení smlouvy.*“ V případě, že by tak neučinila, může se porušující smluvní strana domáhat „*snížení její výše v rozsahu, ve kterém škoda měla být zmenšena.*“

Článek 77 vyžaduje, aby poškozená smluvní strana přijala „*přiměřená opatření ke zmenšení ztráty*“. Rozumnost kroků přijatých poškozenou smluvní stranou je tak poměřována kritériem objektivní osoby, kterou se v souladu s ustanovením článku 8 Vídeňské úmluvy myslí rozumná osoba v témže postavení, za stejných okolností případu a s přihlédnutím k platným obchodním zvyklostem.¹⁹⁴

Povinnost ke zmírnění škody se na poškozenou stranu vztahuje pouze v případě, že uplatňuje právo na náhradu škody. Návrh, aby se stejné ustanovení vztahovalo na

---

¹⁹² HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 272-273.

¹⁹³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), Rakousko ze dne 14.1.2002, č. 7 Ob 301/01t [cit. 15.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/643.pdf>

¹⁹⁴ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1045.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), Rakousko ze dne 6.2.1996, č. 10 Ob 518/95 [cit. 27.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/224.pdf>

poškozenou smluvní stranu i při uplatňování jiných práv z porušení kupní smlouvy, byl zamítnut.¹⁹⁵

6. Výjimky z odpovědnosti za škodu

Vídeňská úmluva obsahuje kromě ustanovení zakládajících odpovědnost za škodu také ustanovení, která stanoví okolnosti vylučující odpovědnost za škodu. Jedná se o liberační ustanovení, která jsou nutná zejména vzhledem k jinak striktní objektivní odpovědnosti smluvních stran za škodu, při které není podstatné, zda ke škodě došlo zaviněním smluvní strany, nebo nikoliv.¹⁹⁶

Ustanovení týkající se okolností vylučujících odpovědnost za škodu jsou obsažena v článcích 79 a 80 Vídeňské úmluvy, kdy první obsahuje obecně formulovanou exonerační klauzuli¹⁹⁷, zatímco druhé ustanovení se týká zabránění zneužití práv z porušení mezinárodní kupní smlouvy smluvní stranou, která sama k takovému porušení přispěla.¹⁹⁸

V této kapitole je podán výklad obou výše uvedených liberačních důvodů dostupných ve Vídeňské úmluvě. V neposlední řadě se také zaměřuji na otázku rozdílu mezi liberačním důvodem vyšší moci (*force majeure*) a liberačním důvodem podstatné změny okolností (*hardship*) a na přístup Vídeňské úmluvy k této otázce.

6.1. Obecné liberační ustanovení

Ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy tvoří jádro úpravy liberačních důvodů¹⁹⁹ omezujících jinak striktní objektivní odpovědnost za škodu, na které je postaven systém náhrady škody podle Vídeňské úmluvy. V tomto článku nacházíme tzv. obecnou

---

¹⁹⁵ *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 73 č. 3, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-77.html>

¹⁹⁶ CHENGWEI, Liu, op. cit. pozn. 152, bod 13.1.

¹⁹⁷ KANDA, Antonín, op. cit. pozn. 2, s. 169.

¹⁹⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 199.

¹⁹⁹ Druhým liberačním důvodem obsaženým ve Vídeňské úmluvě je ustanovení článku 80 Vídeňské úmluvy zakazující zneužití práva. Bližší výklad k tomuto ustanovení viz kapitola 6.3. této práce.

exonerační klauzuli, která omezuje odpovědnost smluvní strany za škodu vzniklou nesplněním její povinnosti z mezinárodní kupní smlouvy.²⁰⁰

Základ tohoto obecného liberačního ustanovení je obsažen v prvním odstavci článku 79 Vídeňské úmluvy, který stanoví podmínky, při jejichž kumulativním naplnění není smluvní strana odpovědna za škodu z porušení svých smluvních povinností. Následující odstavce poté obsahují rozšíření tohoto obecného liberačního ustanovení i na nesplnění smluvních povinností způsobených třetí osobou a další podmínky použití tohoto ustanovení.

Je nicméně nezbytné poznamenat, že ačkoliv článek 79 Vídeňské úmluvy obsahuje obecnou exonerační klauzuli, její praktická aplikace je spíše výjimečná. Jak totiž dokazuje rozsáhlá judikatura, strany se sice často snažily dovolat se této obecné exonerační klauzule, nicméně pouze s velmi malým úspěchem.²⁰¹

6.1.1. Obecné podmínky dovolání se článku 79 Vídeňské úmluvy

V prvním odstavci článku 79 Vídeňské úmluvy jsou stanoveny podmínky, při jejichž kumulativním naplnění se porušující smluvní strana může dovolávat tohoto obecného liberačního důvodu a zprostit se tak své odpovědnosti za škodu způsobenou porušením svých povinností vyplývajících kupní smlouvy.²⁰²

Těmito podmínkami jsou:²⁰³

- Existence překážky nezávislé na vůli porušující smluvní strany;
- Která byla příčinou nesplnění povinnosti porušující smluvní strany vyplývajících z kupní smlouvy;
- Pokud nelze rozumně očekávat,
  - o Že porušující smluvní strana mohla s překážkou v době uzavření smlouvy počítat; a
  - o Že porušující smluvní strana mohla tuto překážku nebo její důsledky odvrátit nebo překonat.

---

²⁰⁰ KANDA, Antonín, op. cit. pozn. 2, s. 169.

²⁰¹ CISG-AC Opinion No. 7, Exemption of Liability for Damages Under Article 79 of the CISG. 12.10.2007. Reportér: Profesor Alejandro M. Garro, Columbia University School of Law, New York. komentář č. 2. [cit. 28.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op7.html>

²⁰² ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 200.

²⁰³ KANDA, Antonín, op. cit. pozn. 61, s. 71.

Při výkladu pojmu *překážka nezávislá na vůli smluvní strany*, který je použit v českém znění Vídeňské úmluvy, je nezbytné korigovat toto ustanovení pohledem do anglické verze Vídeňské úmluvy, která je, na rozdíl od té české, autentickým textem.²⁰⁴ Při pohledu do anglického znění článku 79 odst. 1 Vídeňské úmluvy zjistíme, že namísto pojmu „*nezávislá na vůli*“ používá pojem „*beyond his control*“, který lze přeložit jako „*mimo její kontrolu*“. Tento test je přísnější než test český, jelikož, jak ukáží níže, mnoho situací, které se dějí nezávisle na vůli smluvní strany, nebo dokonce proti její vůli, se stále nachází ve sféře její kontroly.

Pojem *překážky* ve smyslu ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy tak musí být vykládán zdrženlivě. Musí se tak jednat o objektivní skutečnost ležící mimo osobní sféru porušující smluvní strany, která porušující smluvní straně zabránila ve splnění jejích povinností z kupní smlouvy.²⁰⁵ Za *překážku* ve smyslu ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy tak nelze považovat osobní okolnosti nacházející se ve sféře rizika porušující smluvní strany, ke kterým patří zejména finanční rizika, rizika personální nebo rizika spojená s dodavateli nebo vlastními zaměstnanci.²⁰⁶

Ačkoliv je vždy nezbytné posuzovat otázku *překážky* ve smyslu ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy individuálně, na základě okolností daného případu, je možné generalizovat, že za *překážku* budou považovány situace, které jsou v civilistické právní literatuře nazývány *vyšší moc (force majeure)*. Vídeňská úmluva však tento pojem národních právních řádů ve svém článku 79 cíleně nepoužívá, aby tak zamezila ovlivnění výkladu svých ustanovení národní právní doktrínou a aby tak podpořila svoji jednotnou interpretaci.²⁰⁷

Je zřejmé, že *překážka* musí být příčinou nesplnění povinnosti porušující smluvní strany z mezinárodní kupní smlouvy, tedy že zde musí existovat příčinná souvislost mezi *překážkou* a nesplněním povinností porušující smluvní strany. Ačkoliv na tuto otázku existují i opačné názory²⁰⁸, lze konstatovat, že *překážka* musí být výlučnou příčinou nesplnění povinnosti porušující smluvní strany.²⁰⁹ Příčinou nesplnění

---

²⁰⁴ ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich, op. cit. pozn. 30, s. 391.

²⁰⁵ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově (*Oberlandesgericht München*), Německo ze dne 5.3.2008, č. 7 U 4969/06 [cit. 24.3.2015]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1342>

²⁰⁶ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1067.

²⁰⁷ CHENGWEI, Liu, op. cit. pozn. 152, bod 19.5.1.

²⁰⁸ ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich, op. cit. pozn. 30, s. 322.

²⁰⁹ BIANCA, C.M., BONELL, Michael J., op. cit. pozn. 31, s. 583.

SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1069.

povinností tak nemůže být *překážka*, která nastala až poté, co již porušující smluvní strana byla v prodlení se splněním svých povinností z kupní smlouvy.²¹⁰

Otázka předvídatelnosti nastání *překážky* je dalším limitujícím faktorem uplatnění obecného liberačního ustanovení Vídeňské úmluvy. Ta v prvním odstavci článku 79 Vídeňské úmluvy stanoví pro *překážku* omezující podmínku, a totiž že „*nebylo možno rozumně očekávat, že by s ní strana počítala v době uzavření smlouvy*“. Korektiv rozumného očekávání je v tomto případě zvolen více než vhodně, jelikož v opačném případě by bylo možno argumentovat, že je možné počítat s nastáním téměř každé *překážky*.²¹¹

Pro posouzení *rozumnosti očekávání* je použit stejný test jako v případě článku 74 Vídeňské úmluvy, tedy test očekávání rozumné osoby v témže postavení jako porušující smluvní strana, za stejných okolností případu a s přihlédnutím k platným obchodním zvyklostem. Rozhodným okamžikem pro posouzení rozumného očekávání porušující smluvní strany je okamžik uzavření kupní smlouvy.²¹²

Poslední z podmínek, která musí být splněna, aby se porušující smluvní strana mohla platně dovolat obecného liberačního ustanovení prvního odstavce článku 79 Vídeňské úmluvy, je nemožnost *rozumného odvrácení nebo překonání překážky nebo jejích důsledků*. Proto také porušující smluvní strana není zbavena své odpovědnosti za škodu způsobenou *překážkou*, kterou sice nemohla při uzavření kupní smlouvy rozumně předpokládat, ale kterou mohla rozumně překonat.

Standard rozumnosti je, stejně jako v předcházejícím případě, posuzován za použití testu rozumné osoby v témže postavení jako porušující smluvní strana, za stejných okolností případu a s přihlédnutím k platným obchodním zvyklostem. Tento standard však musí být posuzován velmi striktně. Za rozumné tak musí být považovány veškeré reálně dostupné prostředky k překonání *překážky*, i když porušující smluvní straně způsobí růst nákladů nebo dokonce celkovou ztrátu z dané kupní smlouvy.²¹³

---

²¹⁰ Rozhodčí nález Arbitrážního soudu při Bulharské obchodní a průmyslové komoře (*Arbitration Court attached to the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry*), Bulharsko ze dne 24.4.1996 [cit. 25.3.2015]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=422>

Rozhodčí nález Tribunálu mezinárodní obchodní arbitráže při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace (*Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry*), Rusko ze dne 16.6.2003, č. 135/2002 [cit. 25.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/030616r1.html#cx>

²¹¹ ZELLER, Bruno, op. cit. pozn. 10, s. 174.

²¹² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1068.

²¹³ Tamtéž, s. 1069.

6.1.2. Povinnost oznámit vznik překážky

V případě, že porušující smluvní strana splňuje kumulativně podmínky stanovené v prvním odstavci článku 79 Vídeňské úmluvy, může se domáhat výjimky z odpovědnosti za způsobenou škodu. Pro to, aby však mohla své právo platně uplatnit, musí porušující smluvní strana v souladu s ustanovením čtvrtého odstavce článku 79 Vídeňské úmluvy „*oznámit druhé straně překážku a její důsledky na svou způsobilost plnit.*“

Oznámení učiněné porušující smluvní stranou musí specifikovat charakter nastalé překážky a její závažnost, a také poskytnout časový odhad trvání překážky. Porušující strana má povinnost takové oznámení učinit „*v přiměřené lhůtě poté, co [...] se dověděla nebo měla dovědět o takové překážce*“²¹⁴. Pokud pak druhá smluvní strana oznámení v této lhůtě neobdrží, odpovídá porušující smluvní strana „*za škodu tím vzniklou*“²¹⁵. Tím se má na mysli škoda, která vznikla nebo které nebylo zabráněno z důvodu nedoručení oznámení porušující smluvní stranou o nastání *překážky*, nikoliv škoda vzniklá v důsledku nastání *překážky*.²¹⁶ Čtvrtý odstavec článku 79 Vídeňské úmluvy se tak v tomto bodě odchyluje od obecné úpravy Vídeňské úmluvy stanovené článkem 27 Vídeňské úmluvy, jelikož riziko nedoručení oznámení nese odesílající strana, nikoliv adresát oznámení.²¹⁷

6.1.3. Omezení trvání vyloučení odpovědnosti za škodu

Třetí odstavec článku 79 Vídeňské úmluvy stanoví, že vyloučení odpovědnosti za škodu podle článku 79 Vídeňské úmluvy trvá pouze po dobu, po kterou trvá *překážka*. Po opadnutí *překážky* je tak smluvní strana opět povinna plnit své povinnosti z kupní smlouvy. Toto ustanovení nicméně nezabavuje druhou smluvní stranu ostatních jejích práv z porušení kupní smlouvy, a proto v případě, kdy prodlení s plněním dosáhne intenzity *podstatného porušení smlouvy*, může druhá smluvní strana smlouvu

---

²¹⁴ Článek 79 odst. 4 Vídeňské úmluvy.

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich, op. cit. pozn. 30, s. 331.

²¹⁷ ZELLER, Bruno, op. cit. pozn. 10, s. 179.

vypovědět v souladu s ustanovením článku 49 odst. 1 písm. a Vídeňské úmluvy nebo článku 64 odst. 1 písm. a Vídeňské úmluvy.²¹⁸

6.1.4. Omezení odpovědnosti za škodu při použití třetí strany

Druhý odstavce článku 79 Vídeňské úmluvy obsahuje zvláštní ustanovení pro situace, kdy je nesplnění smluvních povinností porušující stranou způsobeno třetí osobou, kterou porušující smluvní strana pověřila plněním závazku z kupní smlouvy nebo z její části.

V takovém případě je odpovědnost porušující smluvní strany vyloučena při kumulativním splnění těchto dvou podmínek:²¹⁹

- „jsou splněny podmínky pro vyloučení odpovědnosti dle článku 79 odst. 1 Vídeňské úmluvy“; a
- „třetí osoba pověřená plněním by nebyla odpovědná, kdyby se ustanovení článku 79 odst. 1 vztahovalo přímo na ni.“

Ačkoliv toto ustanovení vyvolávalo v prvních letech Vídeňské úmluvy značné debaty, jeho výklad se v současné době již ustálil. Za třetí osobu ve smyslu tohoto ustanovení jsou považovány osoby, které jednájí samostatně a mimo organizační strukturu porušující smluvní strany, avšak na její odpovědnost. Tento předpoklad tedy přímo vylučuje zaměstnance smluvní strany, jejichž jednání je tak plně přičitatelné smluvní straně a je omluvitelné pouze v souladu s ustanovením prvního odstavce článku 79 Vídeňské úmluvy.²²⁰

Zároveň jsou z působnosti tohoto ustanovení vyloučeni dodavatelé vstupních materiálů, jelikož v jejich případě není splněna podmínka, aby byli porušující smluvní stranou pověřeni „plněním celého smluvního závazku nebo jeho části“^{221 222}.

Za třetí osobu ve smyslu ustanovení druhého odstavce článku 79 Vídeňské úmluvy jsou tak považováni zejména subdodavatelé, kterým porušující smluvní strana

---

²¹⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza, op. cit. pozn. 40, s. 203.

²¹⁹ Tamtéž, s. 202.

²²⁰ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1077.

²²¹ Článek 79 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

²²² *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, čl. 65 č. 12, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979). Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-79.html>

svěřila samostatné provedení celého nebo části svého smluvního závazku z kupní smlouvy, a kteří tak tuto svěřenou část provádějí na riziko porušující smluvní strany.²²³

6.1.5. Vztah k ostatním právům z porušení kupní smlouvy

Článek 79 Vídeňské úmluvy ve svém posledním (pátém) odstavci jasně stanoví, že „*Ustanovení tohoto článku nebrání tomu, aby kterákoli ze stran vykonala jiné právo než nárok na náhradu škody podle této Úmluvy.*“ Ostatní práva z porušení kupní smlouvy zůstávají tak druhé smluvní straně nadále dostupná, přičemž nejčastěji půjde o právo na odstoupení od smlouvy z důvodu *podstatného porušení smlouvy* nebo o právo na snížení kupní ceny (např. v případě nedodání pouze části zboží).²²⁴

6.2. Podstatná změna okolností

Jak je ukázáno v předcházející kapitole, Vídeňská úmluva ve svém článku 79 stanoví jako jeden z liberačních důvodů působení vyšší moci (*force majeure*), kterým je myšlena následná nemožnost plnění z důvodů nezávislých na vůli smluvní strany, která je v prodlení s plněním svých závazků z mezinárodní kupní smlouvy. Tento liberační důvod je znám z mnoha kontinentálních právních řádů, například francouzského, německého²²⁵ nebo českého²²⁶.

Otázkou nicméně zůstává, jakým způsobem se Vídeňská úmluva staví k otázce liberačního důvodu podstatné změny okolností (*hardship*), tedy k situaci, kdy plnění není sice nemožné, nicméně díky podstatné změně okolností (nejčastěji změně ceny zboží) se stane pro povinnou stranu ekonomicky enormně nevýhodné.²²⁷ Tento liberační

---

²²³ LOOKOFKY, Joseph M., op. cit. pozn. 101., 143.

²²⁴ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1085.

²²⁵ ZELLER, Bruno, op. cit. pozn. 10, s. 166.

²²⁶ ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef et al., op. cit. pozn. 3, s. 527.

²²⁷ RIMKE, Joern. *Force majeure and hardship: Application in international trade practice with specific regard to the CISG and the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts*. In: Pace University International Law Review. *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) 1999-2000*. New York: Kluwer Law International, 2001. díl II, oddíl 2.

důvod je možno dohledat například v německém právním řádu²²⁸, není naopak obsažena v českém právním řádu²²⁹.

Podmínkou aplikace liberačního důvodu podstatné změny okolností pak nejčastěji bývá, že:²³⁰

- daná situace nastala až po uzavření kupní smlouvy;
- riziko nastání okolností nemohlo být dotčenou stranou v době uzavření smlouvy rozumně vzato v potaz;
- okolnosti jsou mimo kontrolu dotčené strany; a
- riziko nastání okolností nemohlo být dotčenou stranou rozumně předvídáno.

Z výše uvedeného je zřejmé, že Vídeňská úmluva podstatnou změnu okolností jako liberační důvod výslovně neobsahuje, na rozdíl například od výše uvedené úpravy Zásad UNIDROIT, kdy jej nacházíme v jejich článku 6.2.²³¹ Je tedy otázkou, zda je v tomto ohledu úprava Vídeňské úmluvy úplná, anebo zda lze tuto situaci považovat za tzv. mezeru Vídeňské úmluvy, kterou je třeba v souladu s ustanovením článku 7 odst. 2 Vídeňské úmluvy zaplnit, například aplikací již zmíněných Zásad UNIDROIT.

Pro to, aby ve Vídeňské úmluvě existovala meze, která by měla být případně zaplněna za užití ustanovení článku 7 odst. 2 Vídeňské úmluvy, je nezbytné, aby existoval určitý nedostatek úpravy Vídeňské úmluvy.²³² Jak však dokazuje historie vzniku Vídeňské úmluvy, její tvůrci začlenění liberačního důvodu podstatné změny okolností cíleně vyloučili, ačkoliv existoval návrh na jeho zařazení, který byl nakonec odmítnut.²³³ Z toho důvodu je nutné odmítnout snahy zahrnout mezi liberační důvody Vídeňské úmluvy za užití článku 7 odst. 2 Vídeňské úmluvy rovněž liberační důvod spočívající v podstatné změně okolností.²³⁴ Situace tak musí být vždy posuzována pouze za aplikace ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy.²³⁵

Na závěr je však třeba poznamenat, že podstatná změna okolností způsobující extrémní ekonomickou neúnosnost splnění povinností porušující smluvní strany může

---

²²⁸ ZELLER, Bruno, op. cit. pozn. 10, s. 166.

²²⁹ ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef et al., op. cit. pozn. 3, s. 527.

²³⁰ Definice *hardship* převzata ze Zásad UNIDROIT, článek 6.2.2. Volně přeloženo z anglického originálu.

²³¹ CHENGWEI, Liu, op. cit. pozn. 152, bod 21.1.

²³² ZELLER, Bruno, op. cit. pozn. 10, s. 164.

²³³ HONNOLD, John O. *Documentary history of the uniform law for international sales: the studies, deliberations, and decisions that led to the 1980 United Nations Convention with introductions and explanations*. Deventer: Kluwer Law and Taxation Publishers, 1989. s. 349-350.

²³⁴ RIMKE, Joern, op. cit. pozn. 228, díl IV, písm. D, bod. 2.

²³⁵ ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich, op. cit. pozn. 30, s. 324.

být důvodem pro uplatnění obecného liberačního důvodu obsaženého v ustanovení článku 79 Vídeňské úmluvy v případě, že míra této ekonomické neúnosnosti přesáhne hranici „*sebeobětování*“.²³⁶ Posouzení bude vždy záviset na konkrétních okolnostech případu, nicméně je nutno zdůraznit, že tyto případy jsou posuzovány velmi striktně.²³⁷ Tak například ani fluktuace cen přesahující 100 procent²³⁸ a v případě spekulativních transakcí dokonce ani trojnásobná změna ceny²³⁹ není považována za překročení hranice „*sebeobětování*“.

6.3. Zákaz zneužití práva

Článek 80 Vídeňské úmluvy stanoví další důvod liberace z odpovědnosti za škodu způsobenou porušením mezinárodní kupní smlouvy, a to tzv. zákaz zneužití práva. Tento článek tak stanoví, že „*Strana nemůže uplatňovat nároky z nesplnění povinností druhou stranou v rozsahu, v kterém bylo způsobeno jednáním nebo opomenutím první strany.*“

Pro to, aby se strana, která porušila své povinnosti z mezinárodní kupní smlouvy, mohla dovolávat liberačního důvodu z ustanovení článku 80 Vídeňské úmluvy, musí být splněny dvě podmínky: jednání nebo opomenutí druhé smluvní strany; jehož důsledkem je porušení smluvních povinností porušující smluvní stranou.²⁴⁰

K otázce jednání nebo opomenutí druhé smluvní strany je třeba poznamenat, že Vídeňská úmluva tento pojem upravuje značně široce. Není tak rozhodné, zda takové jednání nebo opomenutí zakládá porušení mezinárodní kupní smlouvy, ani zda bylo

---

²³⁶ CISG-AC Opinion No. 7, Exemption of Liability for Damages Under Article 79 of the CISG. 12.10.2007. Zpravodaj: Profesor Alejandro M. Garro, Columbia University School of Law, New York. komentář č. 38. [cit. 28.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op7.html>

²³⁷ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1068.

²³⁸ Rozhodčí nález Čínské mezinárodní ekonomické a obchodní arbitrážní komise (*CIETAC China International Economic & Trade Arbitration Commission*), Čína ze dne 2.5.1996, č. CISG/1996/21 [cit. 28.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960502c1.html>

²³⁹ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*), Německo ze dne 28.2.1997, č. 1 U 167/95 [cit. 28.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/261.htm>

²⁴⁰ HUBER, Peter, MULLIS, Alastair, op. cit. pozn. 103, s. 265.

způsobeno druhou smluvní stranou zaviněně.²⁴¹ Není ani rozhodné, zda jednala sama druhá smluvní strana, nebo zda za ni jednala třetí strana. Druhá smluvní strana se také nemůže platně dovolat liberačního důvodu působení vyšší moc (*force majeure*) stanoveného článkem 79 Vídeňské úmluvy.²⁴² V případě opomenutí konání je však nezbytné, aby druhá smluvní strana měla povinnost konat, například z toho důvodu, že její konání je nezbytné k umožnění plnění smluvních povinností povinné strany.²⁴³

Za jednání druhé smluvní strany ve smyslu článku 80 Vídeňské úmluvy je tak považováno například poskytnutí chybných instrukcí nebo technických výkresů kupujícím nebo nedodržení pokynů k použití kupujícím²⁴⁴. Naopak za opomenutí druhé smluvní strany ve smyslu článku 80 Vídeňské úmluvy lze považovat například nedodání informací potřebných k otevření dokumentárního akreditivu²⁴⁵, neposkytnutí součinnosti při převzetí zboží²⁴⁶ nebo neobstarání povolení potřebného pro dovoz zboží v případě, kdy kupující byl takové povolení povinen obstarat.²⁴⁷

Druhou z výše uvedených podmínek poté je příčinná souvislost mezi jednáním nebo opomenutím druhé smluvní strany a porušením povinností z mezinárodní kupní smlouvy porušující smluvní stranou. Porušení mezinárodní kupní smlouvy tak musí být důsledkem jednání nebo opomenutí druhé smluvní strany, které porušující smluvní straně zabránilo v plnění jejích závazků z mezinárodní kupní smlouvy. Stačí, pokud jednání nebo opomenutí druhé smluvní strany zabránilo porušující smluvní straně splnit její povinnosti z mezinárodní kupní smlouvy nepřímo, tedy například pokud své povinnosti nesplní z důvodu výskytu událostí, jež jsou následkem rizika vzniklého v důsledku jednání nebo opomenutí druhé smluvní strany.²⁴⁸

---

²⁴¹ Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Koblenzi (*Oberlandesgericht Koblenz*), Německo ze dne 31.1.1997, č. 2 U 31/96 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/256.htm>

²⁴² SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1089.

²⁴³ HONSELL, Heinrich, BRUNNER, Christoph, op. cit. pozn. 107, čl. 80, para. 10.

²⁴⁴ Rozhodčí nálezní Tribunálu mezinárodní obchodní arbitráže při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace (*Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry*), Rusko ze dne 29.12.2004, č. 189/2003 [cit. 25.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/041229r1.html>

²⁴⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), Rakousko ze dne 6.2.1996, č. 10 Ob 518/95 [cit. 27.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/224.pdf>

²⁴⁶ 13. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově (*Oberlandesgericht München*), Německo ze dne 8.2.1995, č. 7 U 1720/94 [cit. 27.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/143.htm>

²⁴⁷ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1089.

²⁴⁸ Tamtéž, s. 1090.

Je nezbytné poznamenat, že ustanovení článku 80 Vídeňské úmluvy neznámá, že překážka ke splnění povinností z mezinárodní kupní smlouvy vzniklá v důsledku jednání nebo opomenutí druhé smluvní strany musí být pro porušující smluvní stranu nepřekonatelná. Porušující smluvní strana tak nemá povinnost snažit se všemi prostředky takovou překážku překonat. Nicméně její absolutní nečinnost, respektive nulová snaha překážku překonat, by jí mohla být přičtena k tíži, a to na základě porušení její povinnosti dodržovat dobrou víru v mezinárodním obchodu, stanovenou obecným principem zakotveným v článku 7 odst. 1 Vídeňské úmluvy. Lze tedy konstatovat, že porušující smluvní strana má povinnost vyvinout rozumně předpokládatelnou snahu k překonání překážky vzniklé v důsledku jednání nebo opomenutí druhé smluvní strany.²⁴⁹

Závěr

Jak jsem uvedl již v úvodu této práce, postupující globalizace dnešního světa a stírání národních hranic a bariér mezi jednotlivými státy a společenstvími přispívá nebyvalou měrou k rozvoji mezinárodního obchodu. Takový rozvoj mezinárodního obchodu je však nutně podmíněn rozvojem příslušné hmotněprávní úpravy vzájemných práv a povinností z mezinárodních obchodních vztahů.

Odovědí na tyto potřeby mezinárodního obchodního společenství je v oblasti mezinárodní kupní smlouvy bezpochyby Vídeňská úmluva. Tato úmluva se za čtvrtstoletí své existence stala nedílnou součástí světa mezinárodního obchodu a je nyní ratifikována v 83 státech světa, jejichž obchodní styky tvoří významnou část z celkového objemu mezinárodního obchodu.

Vídeňská úmluva vznikala v průběhu mezivládních konferencí a na její přípravě se podíleli přední odborníci z jednotlivých států. Národní delegace přitom byly při vyjednávání ovlivněny svými rozdílnými právními kulturami, odlišnými sociálními a ekonomickými systémy i specifickými cíli a zájmy. Z toho důvodu je tak výsledná úmluva nezbytně určitým kompromisem, syntézou často velmi odlišných názorů a postojů.

---

²⁴⁹ SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter, op. cit. pozn. 9, s. 1091.

Zmíněná kompromisní povaha Vídeňské úmluvy se pak odráží v některých jejích ustanoveních, které se mohou jevit jako příliš neurčitá nebo neutrální. Jak je ukázáno výše, přináší tato neurčitá ustanovení a pojmy Vídeňské úmluvy s sebou své specifické problémy a výzvy, které je třeba odstranit mezinárodně jednotným výkladem a konstantní judikaturou.

Cílem této práce bylo prozkoumat ustanovení Vídeňské úmluvy týkající se právních následků porušení mezinárodní kupní smlouvy a podrobit je kritické analýze z pohledu potřeb současné mezinárodní obchodní komunity. Zvláštní pozornost pak měla být věnována zejména ustanovením upravujícím právo na náhradu škody a výjimky z odpovědnosti za škodu, a to z toho důvodu, že právo na náhradu škody tvoří doslova ústřední právo z porušení mezinárodní kupní smlouvy podléhající hmotněprávní úpravě Vídeňské úmluvy, jelikož představuje univerzální právo z porušení mezinárodní kupní smlouvy.

Ve své první kapitole tato diplomová práce představuje pojem kupní smlouvy jako takové a poskytuje přehled definičních znaků, které charakterizují kupní smlouvu jako kupní smlouvu mezinárodní. Dále se tato práce zabývá způsoby určení hmotněprávní regulace dopadající na práva a povinnosti smluvních stran z mezinárodní kupní smlouvy a charakterizuje rozdíl mezi kolizní a přímou úpravou.

Druhá kapitola se již věnuje hlavnímu tématu této práce, a totiž právním následkům porušení mezinárodní kupní smlouvy. V této kapitole je čtenáři poskytnut obecný úvod do dané problematiky a čtenář byl seznámen s důvody, proč je úprava právních následků porušení mezinárodní kupní smlouvy pro její účastníky tak podstatná. Dále se práce přesouvá na konkrétní úpravu obsaženou ve Vídeňské úmluvě a charakterizuje její základní systematická východiska a rysy. V této kapitole je také řešena otázka dispozitivnosti úpravy následků porušení mezinárodní kupní smlouvy ve Vídeňské úmluvě, přičemž autor této práce zastává názor, že použití takové dispozitivní úpravy je vhodné.

Třetí kapitola této práce představuje jistou odbočku ve výkladu, která je však nezbytná. Tato kapitola totiž provádí stručnou charakteristiku pojmu *podstatné porušení smlouvy*, který má v úpravě Vídeňské úmluvy nezastupitelný význam. Představuje totiž míru závažnosti porušení mezinárodní kupní smlouvy, na niž zásadní měrou záleží rozsah práv smluvní strany z takového porušení.

Čtvrtá kapitola této práce pak poskytuje přehled všech práv z porušení mezinárodní kupní smlouvy s výjimkou práva na náhradu škody, kterému se tato práce věnuje ve dvou samostatných kapitolách následujících po této kapitole. Čtvrtá kapitola je členěna do podkapitol, přičemž každá z nich se věnuje jednotlivému právu z porušení mezinárodní kupní smlouvy. V případě, že dané právo náleží jak kupujícímu, tak prodávajícímu, je výklad proveden současně v rámci stejné podkapitoly.

Pátá a šestá kapitola se pak věnuje právu na náhradu škody, resp. výjimkám s odpovědnosti za škodu. Jak bylo uvedeno výše, důvodem tohoto systematického přístupu je skutečnost, že právo na náhradu škody představuje ve Vídeňské úmluvě univerzální prostředek nápravy porušení mezinárodní kupní smlouvy.

V páté kapitole je tak čtenář nejdříve seznámen s předpoklady vzniku práva na náhradu škody, se způsobem určení rozsahu náhrady škody z porušení mezinárodní kupní smlouvy podléhající hmotněprávní úpravě Vídeňské úmluvy a s omezením rozsahu této náhrady škody. Čtenář je upozorněn zejména na nutnost autonomního a na národních právních řádech nezávislého výkladu pojmů Vídeňské úmluvy. V této kapitole se výklad také zaměřuje na otázku zavinění, která v případě Vídeňské úmluvy nehraje roli, jelikož odpovědnost za škodu je postavena na principu striktní objektivní odpovědnosti.

Jelikož však Vídeňská úmluva ve své úpravě neobsahuje neomezenou povinnost k náhradě škody, je čtenáři v šesté kapitole této práce poskytnut výklad výjimek z odpovědnosti za škodu. Kromě výkladu týkajícího se zákazu zneužití práva se tato kapitola věnuje především charakteristice a významu obecného liberačního důvodu, který je možno připodobnit k působení vyšší moci. Čtenář je však při výkladu této problematiky upozorněn na nutnost autonomního výkladu pojmů Vídeňské úmluvy. Jako poslední je v této kapitole argumentována otázka, zda Vídeňská úmluva obsahuje jako jeden z liberačních důvodů situaci podstatné změny okolností, kdy plnění mezinárodní kupní smlouvy sice není nemožné, ale kdy se vlivem změněných okolností stává pro povinnou stranu neúnosné.

Při svém výkladu se tak tato práce neomezuje na pouhý popis daného práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy, ale přistupuje k výkladu s kritickým pohledem. U jednotlivých práv tak poskytuje nejen jejich charakteristiku, ale zabývá se také jejich slabými místy a výkladovými nejasnostmi. Ty jsou často způsobeny kompromisním

charakterem Vídeňské úmluvy a určitou vágností použitých formulací. Tato práce si proto všímá i vývoje judikatury, která se snaží výklad jednotlivých ustanovení Vídeňské úmluvy zpřesnit a sjednotit.

Na závěr této práce je však nutné konstatovat, že i přes výše zmíněné nedostatky a výzvy představuje Vídeňská úmluva vyváženou a nestrannou úpravu práv a povinností z mezinárodní kupní smlouvy. Její kvalita roste s každým dalším soudním rozhodnutím nebo akademickým článkem, který přispívá k jednotnému a mezinárodně konformnímu výkladu Vídeňské úmluvy. V hmotněprávní úpravě Vídeňské úmluvy tak mezinárodní obchodní komunita nachází vhodný prostředek úpravy mezinárodní kupní smlouvy.

Seznam zkratk

PECL	Principy evropského smluvního práva (2002)
ULIS	Úmluva týkající se jednotného zákona o mezinárodní koupi zboží (Haag, 1964)
Vídeňská úmluva	Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (Vídeň, 1980)
Zásady UNIDROIT	Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT (2010)

Použitá literatura a judikatura

Knihy

1. ACHILLES, Wilhelm-Albrecht. *Kommentar zum UN-Kaufrechtsübereinkommen (CISG)*. Neuwied: Luchterhand, 2000. ISBN 34-720-4010-6.
2. BIANCA, C.M., BONELL, Michael J.. *Commentary on the International Sales Law: The 1980 Vienna Sales Convention*. Milan: Giuffrè, 1987. ISBN 978-881-4012-761.
3. BRUNNER, Christoph. *UN-Kaufrecht – CISG: Kommentar zum Übereinkommen der Vereinten Nationen über Verträge über den internationalen Warenkauf von 1980 - Unter Berücksichtigung der Schnittstellen zum internen Schweizer Recht*. 2. vyd. Bern: Stämpfli, 2014. ISBN 978-3-7272-2571-0.
4. ENDERLEIN, Fritz, MASKOW, Dietrich. *International sales law: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. New York: Oceana, 1992. ISBN 03-792-0418-5. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/enderlein.html>
5. GILLES, Peter, MOENS, Gabriël. *International trade and business: law, policy, and ethics*. Sydney: Cavendish Publishing (Australia), 1998. ISBN 18-762-1325-6.
6. HONNOLD, John O. *Documentary history of the uniform law for international sales: the studies, deliberations, and decisions that led to the 1980 United Nations Convention with introductions and explanations*. Deventer: Kluwer Law and Taxation Publishers, 1989. ISBN 90-654-4373-8.
7. HONNOLD, John O. *Uniform law for international sales under the 1980 United Nations convention*. 3. vyd. Den Haag: Kluwer Law International. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/honnold.html>
8. HONSELL, Heinrich, BRUNNER, Christoph. *Kommentar zum UN-Kaufrecht: Übereinkommen der Vereinten Nationen über Verträge über den Internationalen Warenkauf (CISG)*. 2. vyd. Berlin: Springer, 2008. ISBN 35-407-2090-1.
9. HUBER, Peter, MULLIS, Alastair. *The CISG: A New Textbook for Students and Practitioners*. München: Sellier, 2007. ISBN 978-38-665-3020-1.

10. KANDA, Antonín. *Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku: Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-183-9.
11. KANDA, Antonín. *Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (s komentářem)*. 2. vyd. Praha: PP Agency, 1995.
12. KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995. ISBN 34-064-0082-5.
13. KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-807-3801-717.
14. KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-807-3801-083.
15. LAITHIER, Yves-Marie. *Comparative Reflections on the French Law of Remedies for Breach of Contract*. In: COHEN, Nili, MCKENDRICK, Ewan. *Comparative Remedies for Breach of Contract*. Oxford: Hart, 2005, s. 103-122. ISBN 1841134538
16. LOOKOFSKY, Joseph M. *Understanding the CISG: A Compact Guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3. (světové) vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwers Law International, 2008. ISBN 978-90-411-2589-7.
17. MCKENDRICK, Ewan. *Contract law: text, cases, and materials*. 4. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-019-9579-792.
18. NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník.: Smluvní právo*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1.
19. O'SULLIVAN, Janet, HILLIARD, Jonathan. *The law of contract*. 5. vyd. Editor Nicola Padfield. Oxford: Oxford University Press, 2012. Core text series. ISBN 978-0-19-964480-3.
20. RIMKE, Joern. *Force majeure and hardship: Application in international trade practice with specific regard to the CISG and the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts*. In: Pace University International Law Review. *Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) 1999-2000*. New York: Kluwer Law International, 2001.

21. ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku*. Brno: Masarykova Univerzita, 1993. ISBN 80-210-0793-1.
22. ROZEHNALOVÁ, Naděžda, DRLIČKOVÁ, Klára, VALDHANS, Jiří, KYSELOVSKÁ, Tereza. *Nový občanský zákoník pohledem mezinárodních obchodních transakcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 489. ISBN 978-802-1074-910.
23. SAIDOV, Djakhongir. *The law of damages in international sales: the CISG and other international instruments*. Oxford: Hart Publishing, 2008. ISBN 18-411-3742-1.
24. SCHLECHTRIEM, Peter, BUTLER, Petra. *UN law on international sales: the UN Convention on the International Sale of Goods*. New York: Springer, 2009. ISBN 978-354-0253-143.
25. SCHWENZER, Ingeborg H., FOUNTOULAKIS, Christiana, DIMSEY, Mariel. *International sales law*. 2. vyd. Portland, Oregon: Hart Publishing, 2012. ISBN 18-494-6302-6.
26. SCHWENZER, Ingeborg H., SCHLECHTRIEM, Peter. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0-19-956897-0.
27. SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo: systém a instituce*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3803-346.
28. STAUDINGER, Julius. *Wiener UN-Kaufrecht (CISG)*. Hamburg: Sellier - de Gruyter, 2005. ISBN 978-3-8059-1003-3.
29. ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef et al. *Občanský zákoník: komentář, Svazek V (§ 1721 až 2520)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer). ISBN 978-807-4783-692.
30. TREITEL, Guenter H. *Remedies for breach of contract: a comparative account*. New York: Oxford University Press, 1988. ISBN 01-982-5500-4.
31. ZELLER, Bruno. *Damages under the Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. 2. vyd. New York: Oxford University Press, 2009. ISBN 01-953-7186-0.

32. ZIEGEL, Jacob S. *The Remedial Provisions in the Vienna Sales Convention: Some Common Law Perspectives*. In: GALSTON, Nina M., SMIT Hans. *International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. Huntington: Juris Publishing, 1999. ISBN 978-1-57823-009-9.
33. ZWEIGERT, Konrad, KÖTZ, Hein. *Introduction to comparative law*. 3. přepr. vyd. New York: Oxford University Press, 1998. ISBN 01-982-6859-9.

Články a doporučení

1. BERGSTEN, Eric E., MILLER Anthony J. *The Remedy of Reduction of Price*. The American Journal of Comparative Law. Baltimore: American Society of Comparative Law, 1979, Vol. 27, No. 2/3, s. 255-277. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/bergsten.html>
2. *CISG-AC Opinion No. 7, Exemption of Liability for Damages Under Article 79 of the CISG*. 12.10.2007. Zpravodaj: Profesor Alejandro M. Garro, Columbia University School of Law, New York. [cit. 28.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op7.html>
3. *CISG-AC Opinion No. 6, Calculation of Damages under CISG Article 74*. 12.10.2007. Zpravodaj: Profesor John Y. Gotanda, Villanova University School of Law, Villanova, Pennsylvania, USA. [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op6.html>
4. FARNSWORTH, Allan E. *Damages and Specific Relief*. The American Journal of Comparative Law. Baltimore: American Society of Comparative Law, 1979, Vol. 27, No. 2/3, s. 247-253. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/840031>
5. FERRARI, Franco. *Fundamental Breach of Contract Under the UN Sales Convention: 25 Years of Article 25 CISG*. Journal of Law and Commerce. Pittsburgh: University of Pittsburgh School of Law, 2006, Vol. 25, s. 489-508. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ferrari14.html>
6. CHENGWEI, Liu. *Comparison of CISG Article 45/61 remedial provisions and counterpart PECL Articles 8:101 and 8:102*[online]. 2004 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/liu2.html>

7. CHENGWEI, Liu. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL*. 2003. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei.html>
8. SAIDOV, Djakhongir. *Methods of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. Pace International Law Revied. White Plains: Pace Law School, 2002, Vol. 14, No. 2. Dostupné z: <http://digitalcommons.pace.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1199&context=pir>
9. SONDAHL, Erika. *Understanding the Remedy of Price Reduction: A Means to Fostering a More Uniform Application of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. The Vindobona Journal of International Commercial Law and Arbitration. Vienna: Moot Alumni Association, 2003, Vol. 7, No. 2, s. 255-276. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/sondahl.html>

Soudní rozhodnutí

Francie

1. Rozhodnutí Odvolacího soudu v Grenoblu (*Cour d'appel Grenoble*), Francie ze dne 22.2.1995, č. 93/3275 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950222f1.html>

Německo

1. Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*), Německo ze dne 3.4.1996, č. VIII ZR 51/95 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/135.htm>
2. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Düsseldorfu (*Oberlandesgericht Düsseldorf*), Německo ze dne 24.4.1997, č. 6 U 87/96 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/385.htm>
3. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu ve Frankfurtu (*Oberlandesgericht Frankfurt*), Německo ze dne 17.9.1991, č. 5 U 1464/90 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/cisg/urteile/28.htm>

4. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*), Německo ze dne 25.1.2008, č. 12 U 39/00 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/1681.htm>
5. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*), Německo ze dne 28.2.1997, č. 1 U 167/95 [cit. 28.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/261.htm>
6. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamm (*Oberlandesgericht Hamm*), Německo ze dne 9.6.1995, č. 11 U 191/94 [cit. 10.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/146.htm>
7. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*), Německo ze dne 14.12.1994, č. 5 U 224/93 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/216.htm>
8. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Koblenzi (*Oberlandesgericht Koblenz*), Německo ze dne 31.1.1997, č. 2 U 31/96 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/256.htm>
9. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Kolíně (*Oberlandesgericht Köln*), Německo ze dne 8.1.1997, č. 27 U 58/96 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/217.htm>
10. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově (*Oberlandesgericht München*), Německo ze dne 5.3.2008, č. 7 U 4969/06 [cit. 24.3.2015]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1342>
11. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově (*Oberlandesgericht München*), Německo ze dne 8.2.1995, č. 7 U 1720/94 [cit. 27.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/143.htm>
12. Rozhodnutí Okresního soudu v Mnichově (*Amtsgericht München*), Německo ze dne 23.6.1995, č. 271 C 18968/94 [cit. 23.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950623g1.html>

Rakousko

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), Rakousko ze dne 14.1.2002, č. 7 Ob 301/01t [cit. 15.3.2015]. Dostupné z: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/643.pdf>

2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), Rakousko ze dne 28.4.2000, č. 1 Ob 292/99v [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/581.pdf>
3. Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), Rakousko ze dne 6.2.1996, č. 10 Ob 518/95 [cit. 27.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/224.pdf>

Švýcarsko

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Bundesgericht*), Švýcarsko ze dne 28.10.1998, č. 4C.179/1998 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://www.cisg-online.ch/content/api/cisg/urteile/413.htm>
2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu (*Bundesgericht*), Švýcarsko ze dne 15.9.2000, č. 4C.105/2000 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000915s1.html>
3. Rozhodnutí Obchodního soudu v Aargau (*Handelsgericht Aargau*), Švýcarsko ze dne 5.11.2002, č. OR.2001.00029 [cit. 9.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/021105s1.html>
4. Rozhodnutí civilního soudu Basilej – město (*Zivilgericht Basel-Stadt*), Švýcarsko ze dne 1.3.2002, č. P 1997/482 [cit. 19.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020301s1.html>

USA

1. Rozhodnutí Obvodního soudu pro jižní New York (*U.S. District Court for the Southern District of New York*), USA ze dne 26.3.2002, č. 00 Civ. 934 (SHS) [cit. 9.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020326u1.html>

Rozhodčí nálezy

Bulharsko

1. Rozhodčí nález Arbitrážního soudu při Bulharské obchodní a průmyslové komoře (*Arbitration Court attached to the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry*), Bulharsko ze dne 24.4.1996 [cit. 25.3.2015]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=422>

Čína

1. Rozhodčí nález Čínské mezinárodní ekonomické a obchodní arbitrážní komise (*CIETAC China International Economic & Trade Arbitration Commission*), Čína ze dne 2.5.1996, č. CISG/1996/21 [cit. 28.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960502c1.html>

Francie

1. Rozhodčí nález Mezinárodního arbitrážního dvora při Mezinárodní hospodářské komoře (*I.C.C. International Court of Arbitration*), Francie ze dne 1.1.1995, č. 8128 [cit. 31.3.2015]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=207>

Rusko

1. Rozhodčí nález Tribunálu mezinárodní obchodní arbitráže při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace (*Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry*), Rusko ze dne 29.12.2004, č. 189/2003 [cit. 25.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/041229r1.html>
2. Rozhodčí nález Tribunálu mezinárodní obchodní arbitráže při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace (*Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry*), Rusko ze dne 16.6.2003, č. 135/2002 [cit. 25.3.2015]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/030616r1.html#cx>

Oficiální dokumenty

1. *Commentary on the Draft Convention on Contracts for the International Sale of Goods prepared by the Secretariat*, UN Doc. A/CONF.97/5 (1979).
2. *Official Records, United Nations Conference on Contracts for the International Sale of Goods, Vienna, 10 March – 11 April, Documents of the Conference and Summary Records of the Plenary Meetings and of the Meetings of the Main Committees*. Vienna, 1980, UN Doc. A/CONF.97/19 (1981). Dostupné z: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/sales/cisg/a-conf-97-19-ocred-e.pdf>

Resumé

Tématem této diplomové práce je mezinárodní kupní smlouva, konkrétně pak práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy. Zvoleným rozhodným hmotným právem, z jehož pohledu jsou práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy posuzována, je Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Hmotněprávní úprava Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží je zvolena z toho důvodu, že se jedná o jednu z nejúspěšnějších a nejrozšířenějších právních úprav v oblasti mezinárodního obchodu. Důvodem je zejména její vyváženost a nestrannost a také to, že v současné době byla ratifikována již 83 zeměmi světa, jejichž obchodní styky tvoří významnou část z celkového objemu mezinárodního obchodu.

Ze své podstaty je tato diplomová práce zpracována za použití vědeckých metod analytických a deskriptivních. Tato diplomová práce však nezůstává u prostého popisu a snaží se svého čtenáře upozornovat na klíčové a problematické aspekty a ustanovení Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Tato diplomová práce je členěna do šesti kapitol, úvodu a závěru práce. Kapitoly jsou dále pro lepší přehlednost členěny do dvou nižších úrovní.

V první kapitole je čtenář seznámen s pojmem mezinárodní kupní smlouvy a s kolizní úpravou vedoucí k aplikaci Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží jako rozhodného hmotného práva. Následující kapitoly se již zabývají samotným tématem této diplomové práce a jsou v nich rozebrána jednotlivá práva z porušení mezinárodní kupní smlouvy.

Jelikož náhrada škody je v rámci Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží univerzálním právem z porušení mezinárodní kupní smlouvy, jsou mu v rámci této diplomové práce věnovány dvě samostatné kapitoly. V první z nich je nejdříve rozebráno právo na náhradu škodu, podmínky a limitace jeho uplatnění, druhá z nich se pak zabývá podstatným tématem výjimek z odpovědnosti za škodu.

Abstract

Topic of this master's thesis is international sales contract, more specifically remedies for the breach of international sales contract. As a substantive law by which remedies for the breach of international sales contract are judged is the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods.

Reason for choosing the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods as a substantive law for this thesis is that this convention represents one of the most successful and most widely used international legal norm used to govern international trade in today's world. This is mainly because of the Convention's well balanced and impartial approach and also the fact that the Convention has been ratified in 83 states which significantly contribute to the overall volume of an international trade.

This thesis mostly uses analytical and descriptive legal research methods. This is given by the nature of its subject. However, the thesis does not only describe provisions of the Convention but aspires to point its reader to most salient and problematic features of the Convention.

The thesis is divided into six chapter, introduction and conclusion. For better clarity chapters are further structured into two more levels.

First chapter familiarizes the reader with the term international sales contract and with conflict of laws rules leading to the applicability of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. Following chapters are then concerned with the remedies for the breach of international sales contract. In these chapters the remedies are described in great detail.

Given its specific nature of the universal remedy for the breach of international sales contract, last two chapters of this thesis concentrate on the remedial provisions of damages under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. First of these two chapters examines rules governing the damages while the second of these two chapters deals with exemptions from damages.

Klíčová slova / Keywords

Název

Mezinárodní kupní smlouva

Klíčová slova

Mezinárodní kupní smlouva

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

Práva z porušení kupní smlouvy

Title

International sales contract

Keywords

International sales contract

United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods

Remedies for the breach of sales contract